

Statuten en reglementen CNV Vakmensen.nl

APRIL 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	Statuten pre-ambule	3
Hoofdstuk I.	Begripsbepalingen	5
Hoofdstuk II.	Naam en zetel, grondslag, doel, middelen, werkterrein	7
Hoofdstuk III.	Leden, lidmaatschap, bijdragen	9
Hoofdstuk IV.	Bondsraad en bondsraadvergaderingen	11
Hoofdstuk V.	Raad van toezicht	14
Hoofdstuk VI.	Het bondsbestuur	18
Hoofdstuk VII.	Jaarverslag, rekening en verantwoording	22
Hoofdstuk VIII.	Sectoren	23
Hoofdstuk IX.	Commissies	26
Hoofdstuk X.	Statutenwijziging, juridische fusie en juridische splitsing, ontbinding.	27
Hoofdstuk XI.	Huishoudelijk reglement, overige reglementen	28
Hoofdstuk XII.	Slotbepaling	29

STATUTEN

PRE-AMBULE

De vereniging wordt opgericht om te fungeren als verkrijgende vereniging bij de juridische fusie tussen de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: **CNV Vakmensen** en de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: **CNV Dienstenbond**, als verdwijnende verenigingen.

CNV Vakmensen

CNV Vakmensen is opgericht zesentwintig oktober tweeduizend negen om te fungeren als verkrijgende vereniging bij de juridische fusie tussen de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: CNV BedrijvenBond en de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: Nederlandse Christelijke Bond van Werknemers in de Hout- en Bouwnijverheid, als verdwijnende verenigingen.

CNV BedrijvenBond

De CNV BedrijvenBond, opgericht op één januari negentienhonderd achtennegentig, is voortgekomen uit de volgende verenigingen:

1. De CNV Industrie- en Voedingsbond, opgericht op één januari negentienhonderd drieëntachtig onder de naam Industrie- en Voedingsbond CNV, welke naam per één april negentienhonderd zesennegentig is gewijzigd in CNV Industrie- en Voedingsbond. Laatstgenoemde vereniging is de voortzetting en rechtsopvolger van de Nederlandsche Christelijke Textielarbeidersbond 'Unitas', opgericht op vier april achttienhonderd zesennegentig.
2. De Vervoersbond CNV, opgericht op vijftien november negentienhonderd negenenzeventig, die de voortzetting en rechtsopvolger is van de Protestants Christelijke Bond van Spoor- en Tram-personeel.

Nederlandse Christelijke Bond van Werknemers in de Hout- en Bouwnijverheid

De Nederlandse Christelijke Bond van Werknemers in de Hout- en Bouwnijverheid, opgericht op één juli negentienhonderd vijftien, is voortgekomen uit de volgende verenigingen:

1. De Christelijke Houtbewerdersbond (Nederlandse Christelijke Bond van Werknemers in de Bedrijfstak Houtindustrie), opgericht op één april negentienhonderd zestien (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van drieëntwintig juni negentienhonderd zestien) (voorheen genaamd Bond van Nederlandsche Christelijke Houtbewerders, Meubelmakers, Behangers en aanverwante beroepsgroepen). Laatstgenoemde organisatie kwam voort uit de op acht april negentienhonderd twaalf in het leven geroepen Nederlandse Christelijke Houtbewerdersbond.
2. De Nederlandse Christelijke Bouwbedrijfsbond, opgericht op zeventien augustus negentienhonderd acht, onder de naam Nederlandse Christelijke Bouwarbeidersbond (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van negentwintig januari negentienhonderd negen). Deze organisatie ontstond uit de, ter uitvoering van het oprichtingsbesluit van zesentwintig december negentienhonderd, op acht april negentienhonderd één tot stand gekomen Christelijke Bond van Timmerlieden die op één januari negentienhonderd vijftien werd samengevoegd met de in december negentienhonderd tien opgerichte Christelijke Bond van Schildersgezellen. Laatstgenoemde bond was de voortzetting van de op één december negentienhonderd één gestichte Protestantisch-Christelijke bond van Schilders.

CNV Dienstenbond

Op één januari negentienhonderdvijfennegentig heeft er een fusie plaatsgevonden tussen de toenmalige Dienstenbond CNV en de toenmalige Grafische Bond CNV. De naam van de verkrijgende vereniging is daarbij gewijzigd in *CNV Dienstenbond*.

Dienstenbond CNV

De toenmalige Dienstenbond CNV is de voortzetting van de Christelijke Bedrijfsbond voor de handel, het bank- en verzekeringswezen, de administratievekantoren en de vrije beroepen "HBV", die een voortzetting was van de Nederlandse Christelijke Beambtenbond, organisatie voor het administratieve, technische, commerciële, chemische, leidinggevende en toezichthoudende personeel, welk is gefor-

meerd op één oktober negentienhonderdtweënvijftig als gevolg van samensmelting van de volgende rechtspersoonlijkheid bezittende organisaties:

- a. de Nederlandse Vereniging van Christelijke Kantoor- en Handelsbedienden, opgericht op twintig november achttienhonderdvierennegentig;
- b. de Nederlandse Vereniging van Christelijke Technici, opgericht op één oktober negentienhonderdzesentwintig, zijnde de voortzetting van de Christelijke Opzichters- en Tekenaarsbond, opgericht op vijf juni negentienhonderdvijftien;
- c. de Nederlandse Christelijke Werkmeestersbond, opgericht op veertien juni negentienhonderdzesentwintig.

Vereniging Exploitatie ten behoeve van de Dienstenbond CNV

Met ingang van zesentwintig november tweeduizend negen heeft nog een fusie plaatsgevonden tussen de *CNV Dienstenbond* als verkrijgende vereniging en de Vereniging Exploitatie ten behoeve van de Dienstenbond CNV (voor omzetting als bedoeld in artikel 18 Boek 2 Burgerlijk Wetboek genaamd: Stichting Exploitatie ten behoeve van de Dienstenbond CNV), als verdwijnende vereniging.

In artikel 22 lid 6 van de statuten van *CNV Dienstenbond* zoals deze van kracht waren per zesentwintig november tweeduizend negen, staat het volgende vermeld:

“Het vermogen welk toebehoorde aan de Stichting Exploitatie ten behoeve van de Dienstenbond CNV op het moment waarop haar rechtsvorm op de voet van artikel 18 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek werd omgezet in die van een vereniging, en de vruchten daarvan, mogen slechts met toestemming van de rechter anders worden besteed dan voor die omzetting was voorgeschreven.

Het vermogen van de omgezette stichting is door fusie onder algemene titel door de bond verkregen en wordt apart geadministreerd.”

De afzonderlijke administratie is inmiddels komen te vervallen vanwege het feit dat de als zodanig geadministreerde middelen inmiddels volledig - en met inachtneming van hetgeen hiervoor cursief en tussen aanhalingstekens staat vermeld - is besteed.

Grafische Bond CNV

De toenmalige Grafische Bond CNV is de rechtsopvolger van de in het jaar negentienhonderdtwee opgerichte vereniging: Nederlandse Christelijke Grafische Bedrijfsbond (NCGB).

De historie en oorspronkelijke datum van oprichting van de *CNV Dienstenbond* gaat daarmee terug tot twintig november achttienhonderdvierennegentig.

HOOFDSTUK I. Begripsbepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen.

1. In deze statuten hebben de volgende begrippen de daarachter vermelde betekenissen:

afgevaardigde	betekent een afgevaardigde in de bondsraad van (i) een sectorraad, (ii) de raad van zelfstandige professionals, (iii) de seniorenraad of (iv) de andersactievenraad.
agendacommissie	betekent de agendacommissie van de bond als nader omschreven in artikel 30.
andersactievengroep	betekent de andersactievengroep van de bond.
andersactievenraad	betekent de andersactievenraad van de bond.
bestuurder	betekent een lid van het bondsbestuur.
bond	betekent de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: CNV Vakmensen.nl, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 64395960, waarvan de interne organisatie wordt beheerst door deze statuten.
bondsbestuur	betekent het bestuur van de bond.
bondsjaar	betekent het boekjaar van de bond.
bondsraad	betekent het orgaan van de bond dat in Titel 2 van Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt aangeduid als algemene vergadering.
bondsraadvergadering	betekent een bijeenkomst van de bondsraad.
cao	betekent collectieve arbeidsovereenkomst.
cao-commissie	betekent een commissie bestaande uit werknemers binnen een zelfde bedrijfstak waarvan de leden fungeren als aanspreekpunt voor de cao-onderhandelaar.
cao-onderhandelaar	betekent een door of namens het bondsbestuur aan te wijzen werknemer van de bond als nader omschreven in artikel 23 lid 3.
CNV	betekent de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland (CNV), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 40478675.
dagen	betekent alle dagen van een week en derhalve niet uitgezonderd algemeen erkende feestdagen of daarmee op grond van de Algemene termijnenwet gelijkgestelde dagen.
geschillencommissie	betekent de geschillencommissie van de bond.
groep van zelfstandige professionals	betekent de groep van zelfstandige professionals van de bond.
huishoudelijk reglement	betekent het huishoudelijk reglement van de bond.
kaderleden	betekent leden van de bond die als vrijwilliger een taak binnen- of namens de bond uitoefenen.
leden	betekent de leden van de bond, tenzij anders vermeld.
lidmaatschap	betekent het lidmaatschap van de bond.
raad van toezicht	betekent de raad van toezicht van de bond.
raad van zelfstandige professionals	betekent de raad van zelfstandige professionals van de bond.
schriftelijk	betekent een bericht dat is overgebracht bij brief, telefax of e-mailbericht of enig ander elektronisch communicatiemiddel, mits het bericht leesbaar en reproduceerbaar is.
sector	betekent een onderdeel van de bond in de vorm van een sector.
sectorraad	betekent de sectorraad van een sector waarin afgevaardigden van de betreffende sectorleden zijn vertegenwoordigd.
seniengroep	betekent de seniengroep van de bond.
seniorenraad	betekent de seniorenraad van de bond.
statuten	betekent de statuten van de bond.

2. Verwijzingen naar artikelen zijn verwijzingen naar artikelen van deze statuten, tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven. Met verwijzingen in deze statuten naar 'hij' wordt tevens bedoeld te verwijzen naar 'zij' alsmede 'hen' of 'die'. Met verwijzingen in deze statuten naar 'zijn' (anders dan als werkwoord) of 'hem' wordt tevens bedoeld te verwijzen naar 'haar' alsmede 'hen' of 'hun'.

HOOFDSTUK II. Naam en zetel, grondslag, doel, middelen, werkterrein

Artikel 2. Naam en zetel

1. De bond draagt de naam: CNV Vakmensen.nl.
2. De verkorte naam van de bond luidt: CNV Vakmensen.
3. De bond is statutair gevestigd te Utrecht.

Artikel 3. Gedachtegoed

De bond hanteert het Christelijk Sociaal gedachtegoed zoals nader omschreven in het huishoudelijk reglement, als uitgangspunt voor al zijn denken en handelen en laat zich bij de realisering van de doelstellingen en de uitvoering van activiteiten daardoor leiden.

Artikel 4. Doel

De bond stelt zich ten doel het streven naar een rechtvaardige samenleving door het behartigen van de maatschappelijke belangen van de leden, waaronder wordt verstaan: maatschappijhervorming, emancipatie en belangenbehartiging, alsmede het behartigen van de belangen van haar leden als belanghebbenden bij een pensioenfonds, en voorts al hetgeen met één of ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord. De bond streeft naar maatschappelijke structuren en verhoudingen die in overeenstemming zijn met de beginselen van verantwoordelijkheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, naastenliefde en solidariteit en in lijn met het Christelijk Sociaal gedachtegoed.

Artikel 5. Middelen

De bond tracht zijn doel te bereiken door:

- a. de aansluiting bij het CNV;
- b. het aangaan van collectieve arbeidsovereenkomsten ingevolge de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst;
- c. het bevorderen van een goed sociaal beleid in ondernemingen, inclusief democratische structuren, de kwaliteit van de arbeidsorganisatie en van maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- d. het bevorderen van goede arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en arbeidsinhoud;
- e. het bevorderen van een zo gericht mogelijke voorlichting, informatie en communicatie met de leden;
- f. het verlenen van rechtskundig advies en bijstand aan de leden;
- g. de samenwerking met daarvoor in aanmerking komende nationale en internationale organisaties van werkgevers, werknemers en zelfstandige professionals, met behoud van zijn eigen zelfstandigheid;
- h. het aangaan van overeenkomsten met andere organisaties, ondernemingen en personen, waaronder ook zodanige overeenkomsten waaruit voor de individuele leden verplichtingen tegenover derden kunnen voortvloeien;
- i. het vormen en in stand houden van zodanige instellingen, kassen en fondsen als voor de uitoefening van zijn taak nodig zijn;
- j. het bevorderen van de tot stand koming van wetgeving die bijdraagt aan het realiseren van de doelstelling van de bond;
- k. alle andere middelen, waaronder begrepen - maar niet daartoe beperkt - het initiëren van, en/of voegen in, gerechtelijke procedures zowel ter bescherming van de belangen van leden of groepen daarvan, dan wel ter bescherming van de belangen van werknemers of groep van werknemers in het algemeen, die bevorderlijk zijn of kunnen zijn tot het bereiken van het doel van de bond.

Artikel 6.   Werkterrein

De bond heeft als werkterrein de bedrijfstakken, sectoren en ambachten die in het maatschappelijk verkeer worden geacht te vallen onder het bedrijfsleven. Deze bedrijfstakken, sectoren en ambachten kunnen nader worden omschreven bij huishoudelijk reglement.

HOOFDSTUK III. Leden, lidmaatschap, bijdragen

Artikel 7. Leden

1. Leden van de bond kunnen slechts zijn natuurlijke personen, die in loondienst, of op basis van een flexibele arbeidsrelatie (zoals op uitzend- of detacheringsbasis), dan wel als zelfstandig professional, werkzaam zijn in een bedrijfstak die tot het werkkterrein van de bond behoort, dan wel in het kader van een leerovereenkomst daarin werkzaam zijn. Studenten en scholieren in het (voorbereidend) beroepsonderwijs kunnen eveneens lid worden van de bond.
Personen werkzaam op grond van een arbeidsrelatie met de bond, kunnen eveneens lid worden van de bond.
2. Personen die werkzaam zijn geweest in een bedrijfstak zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel, maar ten gevolge van arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, pensionering of vervroegd uitreden niet meer aan het arbeidsproces deelnemen, kunnen ook lid zijn van de bond, evenals de echtgenoot of geregistreerde partner van een lid wiens lidmaatschap door de dood is geëindigd.
3. Het bondsbestuur kan besluiten andere dan de in lid 1 of 2 van dit artikel bedoelde personen toe te laten als lid.
4. Wie zich als lid aanmeldt bij de bond, verklaart daarmee zich te onderwerpen aan de statuten en reglementen en wordt geacht het gedachtegoed en het doel van de bond te respecteren.
5. Ieder lid wordt door het bondsbestuur ingedeeld bij de sector waarin het betreffende lid werkzaam is of - voor zover het betreft de leden als bedoeld in lid 2 van dit artikel - bij de sector waarin het betreffende lid laatstelijk werkzaam is geweest.
Indien een lid werkzaam is in meerdere sectoren dient het betreffende lid bij het bondsbestuur aan te geven bij welke sector het wenst te worden ingedeeld.

Artikel 8. Aanmelding als lid en toelating tot het lidmaatschap. Ledenregister

1. Aanmelding als lid geschiedt door middel van een verzoek daartoe aan het bondsbestuur. Personen die werkzaam zijn als zelfstandig professional sturen bij het verzoek tot aanmelding als lid een (kopie van een) uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel mee dat niet ouder is dan drie maanden.
2. De toelating tot het lidmaatschap door het bondsbestuur geschiedt op de wijze en onder de voorwaarden zoals nader bepaald in het huishoudelijk reglement.
3. In geval van niet-toelating door het bondsbestuur staat de betrokkene beroep open bij de geschillencommissie. De geschillencommissie kan alsnog tot toelating besluiten.
4. Het bondsbestuur houdt een ledenregister, waarin de namen en (mail)adressen van alle leden zijn opgenomen. De leden zijn verplicht (adres)wijzigingen onverwijld aan het bondsbestuur mede te delen door middel van een schriftelijk bericht aan het adres van de bond. Uit het ledenregister blijkt tevens bij welke sector een lid is ingedeeld.
5. Minderjarigen, die lid van de bond wensen te worden, behoeven daartoe de schriftelijke toestemming van hun wettelijke vertegenwoordigers.

Artikel 9. Contributie. Lidmaatschapsverplichtingen

1. De leden zijn gehouden tot het betalen van contributie aan de bond, waarvan de hoogte - op voorstel van het bondsbestuur - door de bondsraad wordt vastgesteld. Zij kunnen daartoe door het bondsbestuur in categorieën worden ingedeeld, die een verschillende contributie betalen.
2. Het bondsbestuur is bevoegd in bijzondere gevallen gehele of gedeeltelijke ontheffing van de verplichting tot het betalen van contributie te verlenen.
3. De bond kan namens en ten laste van haar leden overeenkomsten van verzekering aangaan met een verzekeringsmaatschappij die werkzaam zal zijn ten behoeve van de leden op het terrein van de rechtsbijstandverzekering. Voor zover de inning van de premies van een dergelijke verzekeringsmaatschappij is opgedragen aan de bond, kan de bond die premies verdisconteren in de contributie.

Artikel 10. Einde van het lidmaatschap. Schorsing

1. Het lidmaatschap eindigt:
  - a. door de dood van het lid;
  - b. door opzegging door het lid;
  - c. door opzegging door de bond;
  - d. door ontzetting.
2. Opzegging van het lidmaatschap door het lid kan slechts schriftelijk geschieden met inachtneming van een opzeggingstermijn van negentig dagen gerekend vanaf de eerste van de maand, volgend op de maand waarop de schriftelijke opzegging is ontvangen door de bond, met dien verstande dat een lid zijn lidmaatschap met onmiddellijke ingang kan opzeggen binnen één maand nadat een besluit, waarbij zijn rechten zijn beperkt of zijn verplichtingen andere dan de verplichtingen van geldelijke aard zijn verzwaaard, hem is bekend geworden of medegedeeld; het besluit is alsdan niet op hem van toepassing.
3. Een opzegging in strijd met het bepaalde in lid 2 van dit artikel, doet het lidmaatschap eindigen op het vroegst toegelaten tijdstip, volgende op de datum waartegen was opgezegd.
4. Opzegging van het lidmaatschap door de bond geschiedt door het bondsbestuur, naast de in de wet genoemde gevallen, indien een lid een contributieachterstand heeft van ten minste zes maanden en in geval van maatschappelijk onbehoorlijk gedrag van een lid dat niet valt onder lid 5 van dit artikel. Opzegging van het lidmaatschap door de bond doet het lidmaatschap met onmiddellijke ingang eindigen.
5. Ontzetting uit het lidmaatschap geschiedt door het bondsbestuur. Deze kan alleen worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de bond handelt, of de bond op onredelijke wijze benadeelt. Ontzetting doet het lidmaatschap met onmiddellijke ingang eindigen.
6. Het besluit tot ontzetting wordt niet door het bondsbestuur genomen dan nadat het desbetreffende lid in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord.
7. Het lid dat is ontzet, staat binnen één maand na ontvangst van de kennisgeving van het besluit beroep open bij de geschillencommissie, welke met uitsluiting van de gewone rechter beslist of de ontzetting al dan niet terecht heeft plaatsgevonden. Tegen de uitspraak van de geschillencommissie staat binnen veertien dagen nadat de uitspraak aan de betrokkenen is medegedeeld, beroep open bij de bondsraad. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het lid geschorst.
8. Het bondsbestuur kan besluiten een lid te schorsen. Een schorsing die niet binnen negentig dagen gevolgd wordt door een besluit tot beëindiging van het lidmaatschap, eindigt door het verlopen van die termijn.

HOOFDSTUK IV. Bondsraad en Bondsraadvergaderingen

Artikel 11. Bondsraad, samenstelling

1. De algemene vergadering van de bond bestaat uit de stemgerechtigde afgevaardigden die door en uit de leden worden gekozen op de wijze zoals bepaald in artikel 26 lid 4, artikel 27 lid 4, artikel 28 lid 4 en artikel 29 lid 4. De algemene vergadering wordt als orgaan van de bond aangeduid met de term 'bondsraad'.
2. Een lid van de bondsraad wordt als zodanig benoemd voor een periode van vier jaar en is ten hoogste tweemaal herbenoembaar. Een lid van de bondsraad defungeert na het verstrijken van de termijn waarvoor hij is benoemd en voorts indien en zodra hij niet langer deel uitmaakt van een sectorraad, de raad van zelfstandige professionals, de seniorenraad of de andersactievenraad. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op een plaatsvervanger van een afgevaardigde als bedoeld in artikel 26 lid 4, artikel 27 lid 4, artikel 28 lid 4 en artikel 29 lid 4.
3. Indien de bondsraad uit minder leden bestaat dan zou voortvloeien uit lid 1 van dit artikel, behoudt hij niettemin zijn bevoegdheden.
4. De bondsraad komt ten minste vier keer per jaar in vergadering bijeen.
5. In een bondsraadvergadering worden eventuele voorstellen van het bondsbestuur, de bondsraad, een sectorraad, de raad van zelfstandige professionals, de seniorenraad en de andersactievenraad aangekondigd bij de oproeping voor de vergadering. Daarnaast wordt de bondsraad in de gelegenheid gesteld om in een bondsraadvergadering het algemene arbeidsvoorwaardenbeleid van de bond vast te laten stellen.
6. Voorts is het bondsbestuur op schriftelijk verzoek van ten minste een zodanig aantal leden van de bondsraad als bevoegd is tot het uitbrengen van één tiende gedeelte van de stemmen, verplicht tot het bijeenroepen van een bondsraadvergadering op een termijn van niet langer dan vier weken. Indien aan dit verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan overeenkomstig artikel 12.

Artikel 12. Wijze bijeenroepen en toegang bondsraadvergadering. Elektronische deelname.

1. De bondsraadvergaderingen worden bijeengeroepen door het bondsbestuur. De oproeping geschiedt schriftelijk aan de adressen van de leden van de bondsraad alsmede van hun plaatsvervangers, volgens het ledenregister als ook aan de leden van de raad van toezicht. De termijn van oproeping bedraagt ten minste vier weken, de dag van de oproeping en die van de bondsraadvergadering niet meegerekend.
2. De oproeping aan ieder lid van de bondsraad, die daarmee instemt, kan ook geschieden door een langs elektronische weg toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht aan het adres dat door hem voor dit doel aan de bond bekend is gemaakt.
3. Bij de oproeping worden de op de bondsraadvergadering te behandelen onderwerpen vermeld. De agenda voor een bondsraadvergadering wordt opgesteld door het bondsbestuur en de agenda-commissie gezamenlijk. Een onderwerp, waarvan de behandeling schriftelijk is verzocht aan het bondsbestuur door een sectorraad of een raad als bedoeld in artikel 27, 28 of 29, wordt opgenomen in de oproeping indien het bondsbestuur het verzoek niet later dan op de zestigste dag voor die van de bondsraadvergadering heeft ontvangen en mits geen zwaarwichtig belang van de bond zich daartegen verzet.
4. Toegang tot de bondsraadvergadering hebben alle niet geschorste (plaatsvervangende) leden van de bondsraad, de leden van de raad van toezicht en de bondsbestuurders. Over toelating van andere dan de hiervoor bedoelde personen beslist het bondsbestuur, met dien verstande dat de bondsraadvergaderingen openbaar zijn voor de leden, tenzij de bondsraad heeft besloten de betreffende bondsraadvergadering geheel of gedeeltelijk besloten te verklaren.

5. Het bondsbestuur kan besluiten dat elk stemgerechtigd lid bevoegd is om in persoon door middel van een elektronisch communicatiemiddel aan de bondsraadvergadering deel te nemen, daarin het woord te voeren en het stemrecht uit te oefenen. Het gebruik van het elektronische communicatiemiddel komt voor risico van de stemgerechtigde.
6. Voor de toepassing van lid 5 is vereist dat de stemgerechtigde via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd, rechtstreeks kan kennisnemen van de verhandelingen ter vergadering en het stemrecht kan uitoefenen. Door het bondsbestuur kunnen voorwaarden worden gesteld aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Indien het bondsbestuur besluit voorwaarden te stellen, worden deze voorwaarden bij de oproeping bekend gemaakt.
7. Teneinde de leden te informeren over de data waarop de bondsraadvergaderingen plaatsvinden, worden deze data tijdig kenbaar gemaakt aan de leden. Het bondsbestuur beslist over de wijze waarop de bekendmaking daarvan geschiedt. Algemene bekendmaking via de website van de bond is toegestaan.
8. Leden die op eigen initiatief een bondsraadvergadering wensen bij te wonen, moeten zich ten minste twee weken voor datum van de betreffende bondsvergadering aanmelden op de wijze als bij de bekendmaking is vermeld.

Artikel 13. Stemrecht en besluitvorming bondsraad

1. In bondsraadvergaderingen hebben alle leden van de bondsraad stemrecht. Indien een lid van de bondsraad zelf niet aanwezig is, kan stem worden uitgebracht door diens plaatsvervanger.
2. Voor zover de statuten of de wet niet anders bepalen, worden alle besluiten genomen met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, in een bondsraadvergadering waarin ten minste de helft van het aantal stemmen dat in een voltallige vergadering kan worden uitgebracht, is vertegenwoordigd. Blanco stemmen en ongeldige stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.
3. Een lid van de bondsraad kan volmacht verlenen aan een ander lid van de bondsraad om namens hem stem uit te brengen in de bondsraadvergadering, doch uitsluitend in het geval dat diens plaatsvervanger niet in de gelegenheid is om stem uit te brengen. Een gevolmachtigd lid van de bondsraad kan voor ten hoogste één ander lid van de bondsraad stem uitbrengen.
4. Indien de stemmen staken over een ander voorstel dan de benoeming van personen, is het voorstel verworpen.
5. Stemming over personen geschiedt schriftelijk, tenzij de bondsraad besluit tot stemming bij acclamatie. Indien bij een benoeming van personen niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, heeft een tweede stemming (tussen de voorgedragen kandidaten) plaats. Heeft alsdan weer niemand de volstreekte meerderheid verkregen, dan vinden herstemmingen plaats tussen de personen die in de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen. Ingeval bij deze derde stemming de stemmen tussen twee personen de stemmen staken, is het voorstel verworpen. Het bondsbestuur kan vervolgens een bindende voordracht doen aan de bondsraad, welke voordracht slechts kan worden doorbroken door de bondsraad met twee derden van de uitgebrachte stemmen.
6. Zolang in een bondsraadvergadering alle leden van de bondsraad vertegenwoordigd zijn, kunnen geldige besluiten worden genomen, mits met algemene stemmen, omtrent alle aan de orde komende onderwerpen, ook al is de oproeping niet op de voorgeschreven wijze geschied of is enig ander voorschrift omtrent vermelding van de te behandelen onderwerpen en/of het oproepen en houden van bondsraadvergaderingen niet in acht genomen.
7. Het ter vergadering uitgesproken oordeel van de voorzitter van de bondsraadvergadering, dat door de bondsraad een besluit is genomen, is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.
8. Een eenstemmig besluit van alle bondsraadsleden, ook al zijn deze niet in een vergadering bijeen, heeft, mits genomen met voorkennis van het bondsbestuur en de leden van de raad van toezicht, dezelfde kracht als een besluit van de bondsraad.
9. Ieder lid van de bondsraad vervult diens taak zonder last en ruggespraak.

Artikel 14. Voorzitterschap. Notulen.

1. De bondsraadvergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bondsbestuur. Ontbreekt de voorzitter van het bondsbestuur, dan treedt één van de andere bondsbestuurders op als voorzitter van de bondsraadvergadering. Wordt ook op deze wijze niet in het voorzitterschap voorzien, dan voorziet de bondsraadvergadering zelf daarin.
2. Van het verhandelde in elke bondsraadvergadering worden door of namens de algemeen secretaris of een ander door de voorzitter daartoe aangewezen persoon notulen gemaakt, die na vaststelling door de bondsraadvergadering door de voorzitter en de secretaris van de vergadering worden ondertekend. De inhoud van de notulen wordt ter kennis gebracht van de sectorbesturen.
3. Indien een bondsraadvergadering met inachtneming van het bepaalde in artikel 11 lid 6 op verzoek van leden van de bondsraad wordt bijeengeroepen, kunnen degenen die de vergadering hebben verzocht anderen dan bondsbestuurders belasten met de leiding van de bondsraadvergadering en het opstellen van de notulen.

HOOFDSTUK V. Raad van toezicht

Artikel 15. Raad van toezicht. Benoeming

1. De bond heeft een raad van toezicht bestaande uit ten minste drie en ten hoogste vijf personen.
2. De leden van de raad van toezicht worden benoemd door de bondsraad, met dien verstande dat:
  - a. aan een lid van de raad van toezicht de kwaliteitseis wordt gesteld dat hij lid is van het CNV;
  - b. een lid van de raad van toezicht:
    - i. niet tevens bondsbestuurder of bestuurder van een andere tot het CNV behorende vakbond kan zijn;
    - ii. niet tevens lid van de bondsraad of lid van de bondsraad van een andere tot het CNV behorende vakbond kan zijn;
    - iii. niet tevens werknemer van de bond of werknemer van een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV kan zijn;
    - iv. in de periode van vier jaar gelegen voor het moment van diens benoeming als lid van de raad van toezicht niet tevens werknemer van de bond of werknemer van een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV is geweest, waarbij in dit artikel onder werknemer wordt verstaan een persoon die op grond van een arbeidsovereenkomst tussen die persoon en de bond werkzaamheden voor de bond verricht (anders gezegd: de betreffende persoon is in loondienst bij de bond);
    - v. in de periode van vier jaar gelegen voor het moment van diens benoeming als lid van de raad van toezicht niet tevens bondsbestuurder of bestuurder van een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV is geweest;
  - c. de ondernemingsraad van de bond is gerechtigd tot het doen van een bindende voordracht voor de benoeming van één lid van de raad van toezicht, niet zijnde de voorzitter van de raad van toezicht en met in achtneming van de profielschets als bedoeld in lid 3 van dit artikel.
  - d. de raad van toezicht is gerechtigd tot het doen van een bindende voordracht voor de benoeming van de overige leden van de raad van toezicht.
  - e. de ondernemingsraad en raad van toezicht niet eerder over gaan tot het doen van een bindende voordracht voor een lid van de raad van toezicht dan nadat het bondsbestuur over de voorgenomen benoeming advies heeft uitgebracht dan wel in de gelegenheid is geweest advies uit te brengen;
  - f. bij de bindende voordracht voor een nieuw lid van de raad van toezicht worden van de kandidaat zijn leeftijd, beroep, relevante betrekkingen en bestaande commissariaten meegedeeld aan de bondsraad; de voordracht gaat voorts vergezeld van het advies van het bondsbestuur;
  - g. indien de voordracht één kandidaat voor een te vervullen plaats bevat, heeft een besluit over de voordracht tot gevolg dat de kandidaat is benoemd, tenzij de bondsraad stemming verlangd en het bindende karakter aan de voordracht wordt ontnomen;
  - h. aan elke bindende voordracht kan het bindend karakter worden ontnomen door een met ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen genomen besluit van de bondsraad, indien in de bondsraad twee derde van het aantal uit te brengen stemmen door de stemgerechtigde leden gezamenlijk kan worden uitgebracht;
  - i. indien de bondsraad besluit aan de opgemaakte bindende voordracht het bindend karakter te ontnemen, wordt de ondernemingsraad respectievelijk de raad van toezicht opnieuw in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht op te maken overeenkomstig hetgeen in artikel 15 lid 2 is bepaald;
  - j. indien en zodra er een vacature bestaat voor het in lid 2 sub c. van dit artikel te benoemen lid van de raad van toezicht, de ondernemingsraad daartoe tijdig door de raad van toezicht wordt geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld om binnen drie maanden nadat het verzoek daartoe is ontvangen, een lid van de raad van toezicht voor te dragen
  - k. in het geval dat er geen bindende voordracht wordt gedaan door de ondernemingsraad, de bondsraad zonder voordracht van de ondernemingsraad een lid van de raad van toezicht kan benoemen, een en ander met inachtneming van de reeds vastgestelde en goedgekeurde profielschets als bedoeld in lid 3 van dit artikel;

- l. het lid van de raad van toezicht dat wordt benoemd op de wijze als omschreven in lid 2 sub k. van dit artikel, wordt geacht te zijn benoemd op bindende voordracht van de ondernemingsraad;
  - m. indien een lid van de raad van toezicht op grond van een bepaalde hoedanigheid wordt benoemd, daarvan in het benoemingsbesluit expliciet melding wordt gemaakt.
3. Bij de samenstelling van de raad van toezicht wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van de raad van toezicht vragen waarbij de raad van toezicht als geheel in ieder geval wordt samengesteld op basis van algemene bestuurlijke kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de bond en met een spreiding van deskundigheden en achtergronden. De aandachtspunten met betrekking tot de van een lid van de raad van toezicht gevraagde deskundigheid en achtergrond worden - op voorstel van de raad van toezicht en in overleg met het bondsbestuur - in algemene zin vastgesteld door de bondsraad in een profielschets.
  4. De leden van de raad van toezicht kunnen door de bondsraad worden geschorst en ontslagen.
  5. De bondsraad benoemt een van de leden van de raad van toezicht als voorzitter van de raad van toezicht, niet zijnde de persoon als bedoeld in lid 2 sub c van dit artikel.
  6. Een lid van de raad van toezicht treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af volgens een door de raad van toezicht op te maken rooster van aftreden. Een aftredend lid van de raad van toezicht is terstond eenmaal herbenoembaar, mits daartoe opnieuw voorgedragen door de raad van toezicht dan wel de ondernemingsraad van de bond. Bij herbenoeming van een lid van de raad van toezicht wordt rekening gehouden met wijze waarop hij zijn taak tot nu toe heeft vervuld.
  7. Is het aantal leden van de raad van toezicht wegens belet of ontstentenis minder dan drie, dan behoudt de raad van toezicht zijn bevoegdheden onverminderd de verplichting om onverwijld maatregelen tot aanvulling van zijn ledental te nemen. In vacatures dient zo mogelijk uiterlijk op de eerstvolgende bondsraadvergadering te worden voorzien.
  8. In geval van ontstentenis of belet van alle leden van de raad van toezicht of van het enige lid van de raad van toezicht wordt het toezicht tijdelijk uitgeoefend door een of meer jaarlijks door de bondsraad voor deze situatie aangewezen personen. De personen die gedurende deze periode de taken van toezichthouder vervullen, worden voor het vervullen van die taken met een toezichthouder gelijkgesteld.
  9. Er is sprake van *ontstentenis* als een vacature ontstaat door aftreden of ontslag waarbij geen directe opvolger is benoemd of door overlijden van een lid van de raad van toezicht. Van *belet* is in elk geval sprake indien een lid van de raad van toezicht wegens:
    - a. schorsing;
    - b. ziekte langer dan twee maanden; of
    - c. onbereikbaarheid, langer dan twee maanden, tijdelijk niet bevoegd of in staat is de aan hem bij of krachtens de wet, deze statuten of reglementen van de bond toegekende taken of bevoegdheden uit te oefenen.
  10. De leden van de raad van toezicht kunnen recht hebben op vergoeding van de door hen in uitoefening van hun functie (in redelijkheid) gemaakte kosten en kunnen voorts een niet bovenmatig vacatiegeld ontvangen ter zake van hun werkzaamheden voor de bond. Hierbij wordt steeds aansluitend bij de meest recente vergoedingsregeling zoals vastgesteld door de bondsraad.
  11. De in lid 10 van dit artikel omschreven vergoedingen worden in de jaarrekening van de bond zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.

Artikel 16. Raad van toezicht. Defungeren

1. De bondsraad kan een lid van de raad van toezicht ontslaan wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen of wegens ingrijpende wijziging van de omstandigheden op grond waarvan zijn handhaving als lid van de raad van toezicht redelijkerwijs niet van de bond kan worden verlangd.
2. De bondsraad kan een lid van de raad van toezicht schorsen; de schorsing vervalt van rechtswege indien de bondsraad niet binnen een maand na de schorsing overgaat tot ontslag op een van de gronden als in lid 1 is genoemd.
3. Een lid van de raad van toezicht defungeert voorts:
  - a. door het eindigen van zijn lidmaatschap van de bond.

- b. door zijn vrijwillig aftreden (bedanken);
- c. door het verlies van het vrije beheer over zijn vermogen;
- d. door het verlies van de hoedanigheid op grond waarvan hij is benoemd;
- e. door het verstrijken van de termijn waarvoor hij was benoemd;
- f. door aanvaarding van het lidmaatschap van de bondsraad;
- g. door het aangaan van een dienstverband met de bond.

Artikel 17. Raad van toezicht. Taken en bevoegdheden

1. De raad van toezicht heeft tot taak integraal toezicht te houden op het beleid van het bondsbestuur en op de algemene gang van zaken binnen de bond en de eventueel met de bond verbonden rechtspersonen. De raad van toezicht vervult ten opzichte van het bondsbestuur een werkgeversrol en staat het bondsbestuur daarnaast met raad terzijde. Bij de vervulling van zijn taak richt de raad van toezicht zich naar het belang van de bond en de daaraan verbonden organisatie.
2. De raad van toezicht heeft - in overleg met het bondsbestuur - het recht om inzage te krijgen in alle boeken en bescheiden van de bond.
De raad van toezicht kan het bondsbestuur aanwijzingen geven omtrent de soort te verschaffen informatie, alsmede omtrent de wijze en frequentie van informatieverstrekking.
3. De raad van toezicht kan zijn werkzaamheden en al hetgeen zijn functioneren betreft, bij reglement raad van toezicht nader vastleggen.

Artikel 18. Raad van toezicht. Vergaderingen

1. De raad van toezicht vergadert ten minste vier maal per jaar.
2. De bijeenroeping van een vergadering van de raad van toezicht geschiedt op de wijze zoals dat is vastgelegd in het reglement raad van toezicht.
3. Vergaderingen van de raad van toezicht kunnen ook worden gehouden door middel van telefonische- of videoconferenties, of door middel van enig ander communicatiemiddel, mits elke deelnemer aan de vergadering door alle anderen gelijktijdig kan worden gehoord.
4. De raad van toezicht streeft er naar dat besluiten in consensus worden genomen. Indien er geen consensus kan worden bereikt ten aanzien van een voorstel, wordt het betreffende voorstel in stemming gebracht. Ieder lid van de raad van toezicht heeft één stem. Blanco stemmen worden geacht als niet te zijn uitgebracht. De raad van toezicht besluit met gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. Bij het staken van stemmen is het voorstel verworpen. Een besluit kan slechts worden genomen indien meer dan de helft van het aantal leden van de raad van toezicht ter vergadering in persoon aanwezig dan wel vertegenwoordigd is. Een lid van de raad van toezicht kan zich door een medelid doen vertegenwoordigen.
5. Een lid van de raad van toezicht waakt tegen een tegenstrijdig belang tussen zichzelf en de bond.
6. In het geval dat een lid van de raad van toezicht een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat (potentieel) tegenstrijdig is met het belang van de bond dient hij dit kenbaar te maken aan de overige leden van de raad van toezicht op de wijze als omschreven in het reglement raad van toezicht.
7. Een lid van de raad van toezicht neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de bond, hij heeft ter zake geen stemrecht en evenmin telt hij mee voor een mogelijk quorum dat bij de besluitvorming geldt.
Wanneer alle leden van de raad van toezicht een tegenstrijdig belang hebben met de bond, wordt het besluit genomen door de bondsraad.
8. De raad van toezicht kan ook buiten vergadering (schriftelijk) besluiten, met gewone meerderheid van stemmen en uitsluitend voor zover geen van de leden van de raad van toezicht zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet. Het besluit wordt in het verslag van de eerstvolgende vergadering van de raad van toezicht opgenomen.

9. De vergaderingen van de raad van toezicht worden bijgewoond door (een afvaardiging van) het bondsbestuur, tenzij de raad van toezicht met opgave van redenen de wens te kennen geeft zonder het bondsbestuur te willen vergaderen. Een bondsbestuurder heeft in de vergadering van de raad van toezicht geen stemrecht maar slechts een adviserende stem.

HOOFDSTUK VI. Het bondsbestuur

Artikel 19. Bondsbestuur

1. Het bondsbestuur bestaat uit een door de bondsraad vast te stellen aantal van ten minste twee bondsbestuurders. De benoeming van bondsbestuurders geschiedt door de bondsraad uit de leden van de bond, met dien verstande dat een bondsbestuurder in de periode van vier jaar gelegen voor het moment van diens benoeming als bondsbestuurder niet tevens lid van de raad van toezicht van de bond of lid van de raad van toezicht van een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV is geweest.
2. Kandidaten voor het bondsbestuur worden benoemd op bindende voordracht van de raad van toezicht, met inachtneming van hetgeen daaromtrent in het huishoudelijk reglement is bepaald.
3. Aan elke bindende voordracht kan het bindend karakter worden ontnomen door een met ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen genomen besluit van de bondsraad, indien in de bondsraad twee derde van het aantal uit te brengen stemmen door de stemgerechtigde bondsraadsleden gezamenlijk kan worden uitgebracht.
4. Indien de bondsraad besluit aan de opgemaakte bindende voordracht het bindend karakter te ontnemen, wordt de raad van toezicht opnieuw in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht op te maken.
5. Het bondsbestuur verdeelt onderling de taken en legt de taakverdeling ter vaststelling voor aan de raad van toezicht.
6. De raad van toezicht stelt - uit hoofde van diens werkgeversrol - de beloning en de overige arbeidsvoorwaarden vast met betrekking tot de werkzaamheden van de bondsbestuurders.

Artikel 20. Duur, einde lidmaatschap bondsbestuur. Ontslag, schorsing en aftreden

1. Elke bondsbestuurder treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af volgens een door het bondsbestuur op te maken rooster van aftreden. Een aftredende bondsbestuurder is terstond tweemaal herbenoembaar door de bondsraad, indien de betreffende bondsbestuurder als zodanig opnieuw wordt voorgedragen door de raad van toezicht.
2. Een bondsbestuurder defungeert door:
  - a. het eindigen van zijn lidmaatschap van de bond;
  - b. zijn vrijwillig ontslag;
  - c. ontslag door de bondsraad;
  - d. het verlies van het vrije beheer over zijn eigen vermogen; en
  - e. door het verstrijken van de tijd waarvoor hij is benoemd;
  - f. door aanvaarding van het lidmaatschap van de raad van toezicht.
3. Bij ontstentenis of belet van een bondsbestuurder zijn de overige bondsbestuurders met het bestuur belast. Indien één of meer bondsbestuurders ontbreken, vormen de overgebleven bondsbestuurders of de overgebleven bondsbestuurder een bevoegd bondsbestuur. De raad van toezicht is echter steeds verplicht zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om in de vacature(s) te voorzien.
4. In geval van ontstentenis of belet van alle bondsbestuurders of de enig bondsbestuurder wordt de bond tijdelijk bestuurd door een of meer jaarlijks door de raad van toezicht voor deze situatie aangewezen personen. Voor de gedurende deze periode verrichte bestuursdaden worden de aangewezen personen met een bestuurder gelijkgesteld.
5. Er is sprake van *ontstentenis* als een vacature ontstaat door aftreden of ontslag waarbij geen directe opvolger is benoemd of door overlijden van een bondsbestuurder. Van *belet* is in elk geval sprake indien een bondsbestuurder wegens:
  - a. schorsing;
  - b. ziekte langer dan twee maanden; of
  - c. onbereikbaarheid, langer dan twee maanden, tijdelijk niet bevoegd of in staat is de aan hem bij of krachtens de wet, deze statuten of reglementen van de bond toegekende taken of bevoegdheden uit te oefenen.

6. Indien alle bondsbestuurders ontbreken en de raad van toezicht heeft geen persoon als bedoeld in lid 4 van dit artikel aangewezen, dan fungeert de voorzitter van de raad van toezicht voor zo een kort mogelijke termijn als bondsbestuurder. Indien en zodra sprake is van een dergelijke situatie, informeert de raad van toezicht onmiddellijk de leden van de bondsraad. Daarbij geeft de raad van toezicht aan op welke wijze de raad van toezicht voornemens is zo spoedig mogelijk in de vacature van bondsbestuurder te voorzien.
7. In de periode dat de voorzitter van de raad van toezicht fungeert als bondsbestuurder, maakt hij geen deel uit van de raad van toezicht. Het bepaalde in artikel 19 lid 1 is ten aanzien van de situatie als omschreven in lid 4 van dit artikel niet van toepassing. Indien en zodra de vacature van bondsbestuurder is vervuld, maakt de voorzitter van de raad van toezicht - in afwijking van hetgeen in de statuten is bepaald rondom de reguliere benoeming en het defungeren van een lid van de raad van toezicht - weer deel uit van de raad van toezicht, tenzij diens benoemingstermijn als voorzitter/lid van de raad van toezicht inmiddels is verstreken.
8. In het geval dat de benoemingstermijn van de voorzitter van de raad van toezicht verstrijkt gedurende diens functioneren als bondsbestuurder, vormt dat geen beletsel. De voorzitter van de raad van toezicht kan alsdan blijven functioneren als bondsbestuurder tot het moment dat in de vacature van bondsbestuurder is voorzien, onverlet het bepaalde in lid 2 van dit artikel.
9. Indien sprake is van een situatie als omschreven in lid 6 van dit artikel en de voorzitter van de raad van toezicht heeft als voorzitter/lid van de raad van toezicht pas één termijn van vier jaar voltooid, dan kan hij worden herbenoemd als voorzitter/lid van de raad van toezicht. Herbenoeming geschiedt overeenkomstig het bepaalde in artikel 15 lid 6 met dien verstande dat het woord "terstond" in deze situatie niet van toepassing is. Ook het bepaalde in artikel 15 lid 2 sub iv. en v. is in dit geval niet van toepassing gezien de tijdelijke duur van het zijn van bondsbestuurder en de bijzondere omstandigheden van het geval.
10. Elke bondsbestuurder kan door de bondsraad worden geschorst of ontslagen. Een bondsbestuurder kan tevens worden geschorst door de raad van toezicht. Een schorsing die niet binnen negentig dagen wordt gevolgd door een besluit tot ontslag eindigt door het verloop van die termijn.

Artikel 21. Besluitvorming van het bondsbestuur

1. Het bondsbestuur vergadert zo dikwijls dit ingevolge de statuten nodig is of de voorzitter of een andere bondsbestuurder zulks wenst, doch ten minste vier keer per jaar.
2. Vergaderingen van het bondsbestuur kunnen ook worden gehouden door middel van telefonische- of videoconferenties, of door middel van enig ander communicatiemiddel, mits elke deelnemende bondsbestuurder door alle anderen gelijktijdig kan worden gehoord.
3. In vergaderingen van het bondsbestuur kunnen slechts besluiten worden genomen indien meer dan de helft van de bondsbestuurders aanwezig of bij wijze van volmacht aan medebondsbestuurders vertegenwoordigd is.
Iedere bondsbestuurder kan één stem uitbrengen. Het bondsbestuur besluit met gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. Blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. Bij het staken van stemmen is het voorstel verworpen.
4. Een bondsbestuurder waakt tegen een tegenstrijdig belang tussen zichzelf en de bond.
5. In het geval dat een bondsbestuurder een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de bond dient hij dit te melden aan de overige bondsbestuurders en de raad van toezicht.
Een bondsbestuurder onthoudt zich van de beraadslagingen en besluitvorming omtrent de aangelegenheid waarbij het tegenstrijdig belang speelt, hij heeft ter zake geen stemrecht en telt evenmin mee voor een mogelijk quorum dat bij de besluitvorming geldt.
Indien alle bondsbestuurders een tegenstrijdig belang hebben met de bond, wordt het besluit genomen door de raad van toezicht. Bij het ontbreken van de raad van toezicht, wordt het besluit genomen door de bondsraad.
6. Het bondsbestuur draagt te allen tijde zorg voor een zorgvuldige verslaglegging van de besluitvorming indien sprake is van een tegenstrijdig belang als bedoeld in lid 5 van dit artikel.

7. Het bondsbestuur kan ook buiten vergadering (schriftelijk) besluiten, met gewone meerderheid van stemmen en uitsluitend voor zover geen van de bondsbestuurders zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet. Het besluit wordt in het verslag van de eerstvolgende vergadering van het bondsbestuur opgenomen.
8. Van het verhandelde in elke vergadering van het bondsbestuur worden door of namens de algemeen secretaris notulen opgesteld, die na vaststelling door het bondsbestuur door de voorzitter en de secretaris van de vergadering worden ondertekend. In plaats van notulen kan een besluitenlijst worden opgesteld.
9. Bij reglement van het bondsbestuur kunnen nadere regelingen aangaande onder meer de vergaderingen en de besluitvorming van het bondsbestuur worden vastgesteld.

Artikel 22. Bestuurszaken en bevoegdheid

1. Het bondsbestuur is belast met het besturen van de bond en met de voorbereiding en de uitvoering van het bondsbeleid. Bij de vervulling van zijn taak richt het bondsbestuur zich naar het belang van de bond en de daaraan verbonden organisatie.
2. Het bondsbestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen alsook tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de bond zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander verbindt.
3. Erfstellingen mogen door het bondsbestuur slechts worden aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving.
4. Aan de voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht zijn onderworpen besluiten van het bondsbestuur met betrekking tot:
  - a. het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, huren, verhuren en op andere wijze in gebruik of genot nemen en geven van registergoederen;
  - b. het aangaan van overeenkomsten, waarbij aan de bond een krediet wordt verleend;
  - c. het ter leen verstrekken van gelden, alsmede het ter leen opnemen van gelden, waaronder niet is begrepen het doen van opnamen ten laste van een aan de bond verleend krediet dat door de bondsraad is goedgekeurd;
  - d. duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met een andere rechtspersoon en het verbreken of aanmerkelijk wijzigen van zodanige samenwerking;
  - e. het verlenen van een volmacht als bedoeld in artikel 23 lid 2.
  - f. het aangaan van een rechtshandeling waarvan de waarde een jaarlijks door de raad van toezicht vastgesteld en aan het bondsbestuur meegedeeld bedrag overschrijdt.Daarnaast is het bondsbestuur gehouden om de begroting en het beleidsplan van de bond ter goedkeuring voor te leggen aan de raad van toezicht, alvorens deze documenten ter vaststelling worden voorgelegd aan de bondsraad.
5. Indien en voor zover een besluit van het bondsbestuur als bedoeld in lid 4 van dit artikel voortvloeit uit- dan wel samenhangt met een beleidsplan en de daaraan gekoppelde begroting die reeds zijn goedgekeurd door de raad van toezicht, is geen afzonderlijk goedkeuringsbesluit van de raad van toezicht als bedoeld in lid 4 van dit artikel vereist.
6. Het bondsbestuur verschaft de raad van toezicht tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke informatie en gegevens met name waar het gaat om informatie en gegevens die op welke wijze dan ook verband houden of kunnen houden met hetgeen in artikel 22 lid 4 staat vermeld. Het bondsbestuur dient ten minste eenmaal per jaar de raad van toezicht schriftelijk op de hoogte te stellen van de hoofdlijnen van het strategisch beleid, de algemene en financiële risico's, en van de gebruikte beheers- en controlesystemen.

Artikel 23. Vertegenwoordiging

1. De bond wordt vertegenwoordigd door het bondsbestuur.

2. Het bondsbestuur kan besluiten tot het verlenen van volmacht aan één of meer bondsbestuurders alsook aan derden, om de bond binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen. Het bondsbestuur kan voorts besluiten aan geïmmandateerden een titel te verlenen.
3. Bij het aangaan en opzeggen van collectieve arbeidsovereenkomsten en andere overeenkomsten die de rechtspositie van leden regelen, kan de bond ook worden vertegenwoordigd door een bondsbestuurder gezamenlijk handelend met de werknemer van de bond die betrokken is geweest bij de totstandkoming van de desbetreffende arbeidsovereenkomst casu quo rechtspositieregeling. Het bondsbestuur draagt er zorg voor dat de hier bedoelde personen voor deze rechtshandelingen genoegzame volmacht zullen hebben.
4. Het bondsbestuur kan van het toekennen van doorlopende vertegenwoordigingsbevoegdheid opgave doen bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

HOOFDSTUK VII. Jaarverslag, rekening en verantwoording

Artikel 24. Bondsjaar. Administratie. Jaarverslag. Jaarlijkse begroting

1. Het bondsjaar valt samen met het kalenderjaar.
2. Het bondsbestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de bond en van alles betreffende de werkzaamheden van de bond, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de bond kunnen worden gekend.
3. Het bondsbestuur brengt op een bondsraadvergadering te houden binnen zes maanden na afloop van het bondsjaar - behoudens verlenging van deze termijn door de bondsraad - zijn jaarverslag uit over de gang van zaken in de bond en over het gevoerde beleid. Het legt de balans en de staat van baten en lasten met een toelichting ter goedkeuring aan de bondsraad over. Het jaarverslag bevat tevens een paragraaf waarin het jaarverslag van de raad van toezicht is opgenomen. Deze stukken worden ondertekend door de bondsbestuurders alsmede door de leden van de raad van toezicht; ontbreekt de ondertekening van een of meer van hen, dan wordt daarvan onder opgave van redenen melding gemaakt.
4. Het beleidsplan en de jaarlijkse begroting voor het volgend bondsjaar worden -met in achtneming van het bepaalde in artikel 22 lid 4 laatste volzin - ten minste zestig dagen voor de aanvang van dat bondsjaar opgesteld door het bondsbestuur. Zij worden daarna vastgesteld door de bondsraad.
5. De bondsraad verleent aan een accountant als bedoeld in artikel 2:393 Burgerlijk Wetboek, de opdracht om de door het bondsbestuur opgemaakte balans en de staat van baten en lasten te onderzoeken overeenkomstig het bepaalde in lid 3 van dat artikel. De accountant wordt benoemd op voorstel van de raad van toezicht. De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de stukken. Deze verklaring wordt aan de stukken toegevoegd zoals die aan de bondsraad ter goedkeuring worden voorgelegd.
6. Het bondsbestuur is verplicht de in de leden 2 en 3 van dit artikel bedoelde boeken, bescheiden en andere gegevensdragers gedurende zeven jaren te bewaren.

HOOFDSTUK VIII. Sectoren

Artikel 25. Sectoren

1. De bond bestaat uit ten minste zes sectoren ter behandeling van aangelegenheden van leden die in dezelfde bedrijfstakken, sectoren of ambachten werkzaam zijn of laatstelijk werkzaam zijn geweest en van leden die een beroepsopleiding volgen binnen het aandachtsgebied van een van de sectoren. Sectoren hebben geen rechtspersoonlijkheid.
2. De bond kent tenminste de volgende sectoren:
  - a. bouw;
  - b. dienstverlening;
  - c. handel;
  - d. industrie;
  - e. vervoer;
  - f. voeding.

Het huishoudelijk reglement voorziet in een volledig overzicht van de sectoren van de bond.

Artikel 26. Sectorraad

1. Iedere sector heeft een sectorraad. Binnen de sectorraad worden de volgende onderwerpen besproken:
  - a. de algemene economische situatie binnen de sector;
  - b. de hoofdlijnen van het arbeidsvoorwaardenbeleid binnen de sector;
  - c. de profilering en positionering van de bond in de betreffende sector.
2. De sectorraad bestaat uit ten minste negen en ten hoogste vijftientig werkende leden binnen de betreffende sector. Ieder zodanig lid kan zich kandidaat stellen voor deelname aan de sectorraad. De wijze van kandidaatstelling en benoeming is nader vastgelegd bij huishoudelijk reglement, met dien verstande dat
  - a. ieder werkend sectorlid die binnen de bond niet staat geregistreerd als zelfstandig professional in de gelegenheid moet worden gesteld stem uit te brengen op de kandidaten voor de sectorraad; en
  - b. een evenwichtige vertegenwoordiging van de verschillende werkerterreinen binnen een sector zoveel mogelijk wordt gewaarborgd.Het huishoudelijk reglement voorziet tevens in een regeling waarin de wijze van vergaderen en de besluitvorming binnen een sectorraad is vastgelegd.
3. Iedere sectorraad benoemt uit zijn midden een sectorvoorzitter die fungeert als contactpersoon van de betreffende sectorraad. Een sectorraad is vrij in de wijze van benoeming van de voorzitter.
4. Iedere sectorraad benoemt uit zijn midden drie leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de desbetreffende sector. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde kan niet tegelijkertijd fungeren als sectorvoorzitter.
5. In het huishoudelijk reglement is de regeling inzake de wijze van benoeming van afgevaardigden en hun plaatsvervangers in de bondsraad opgenomen. De (plaatsvervangend) afgevaardigden zijn in de bondsraad vrij om naar bevind van zaken te handelen.

Artikel 27. Groep van zelfstandige professionals

1. De bond kent een sector-overstijgende groep van zelfstandige professionals ter behandeling van aangelegenheden die van belang zijn voor de leden die kwalificeren als zelfstandige professional en welke leden allen worden geacht deel uit te maken van die groep. De groep van zelfstandige professionals heeft geen rechtspersoonlijkheid.
2. De groep van zelfstandige professionals kent een raad van zelfstandige professionals bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijftientig leden van de groep van zelfstandige professionals. Ieder zodanig lid kan zich kandidaat stellen voor deelname aan de raad van zelfstandige professio-

nals. De wijze van kandidaatstelling en benoeming is nader vastgelegd bij huishoudelijk reglement, met dien verstande dat ieder lid van de groep van zelfstandige professionals in de gelegenheid moet worden gesteld stem uit te brengen op de kandidaten voor de raad van zelfstandige professionals en dat een lid van de raad van zelfstandig professionals niet tevens deel kan uitmaken van een sectorraad. Het huishoudelijk reglement voorziet tevens in een regeling waarin de wijze van vergaderen en de besluitvorming alsmede de taken en bevoegdheden van de raad van zelfstandig professionals is vastgelegd.

3. De raad van zelfstandige professionals benoemt uit zijn midden een voorzitter die fungeert als contactpersoon. De raad van zelfstandige professionals is vrij in de wijze van benoeming van de voorzitter.
4. De raad van zelfstandige professionals benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de raad van zelfstandige professionals. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde kan niet tegelijkertijd fungeren als voorzitter van de raad van zelfstandige professionals.
5. In het huishoudelijk reglement is de regeling inzake de wijze van benoeming van een afgevaardigde en diens plaatsvervanger in de bondsraad opgenomen. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde is in de bondsraad vrij om naar bevind van zaken te handelen.

Artikel 28. Seniorengroep

1. De bond kent een sector-overstijgende senioren­groep ter behandeling van aangelegenheden van belang zijn voor de leden die kwalificeren als seniorlid in de zin van artikel 7 lid 2 en welke leden allen worden geacht deel uit te maken van die groep. De senioren­groep heeft geen rechtspersoon­lijkheid.
2. De senioren­groep kent een senioren­raad bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijfentwintig leden van de senioren­groep. Ieder zodanig lid kan zich kandidaat stellen voor deelname aan de senioren­raad. De wijze van kandidaat­stelling en benoeming is nader vastgelegd bij huishoudelijk reglement, met dien verstande dat ieder lid van de senioren­groep in de gelegenheid moet worden gesteld stem uit te brengen op de kandidaten voor de senioren­raad. Het huishoudelijk reglement voorziet tevens in een regeling waarin de wijze van vergaderen en de besluitvorming alsmede de taken en bevoegdheden van de senioren­raad is vastgelegd.
3. De senioren­raad benoemt uit zijn midden een voorzitter die fungeert als contactpersoon. De senioren­raad is vrij in de wijze van benoeming van de voorzitter.
4. De senioren­raad benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afge­vaardigde van de senioren­raad. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iede­re afgevaardigde benoemd. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde kan niet tegelijkertijd fungeren als voorzitter van de senioren­raad.
5. In het huishoudelijk reglement is de regeling inzake de wijze van benoeming van een afgevaardigde en diens plaatsvervanger in de bondsraad opgenomen. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde is in de bondsraad vrij om naar bevind van zaken te handelen.

Artikel 29. Andersactievengroep

1. De bond kent een sector-overstijgende andersactievengroep ter behandeling van aangelegenheden van belang zijn voor de leden die kwalificeren als andersactief in de zin van artikel 7 lid 2 en welke leden allen worden geacht deel uit te maken van die groep. De andersactievengroep heeft geen rechtspersoonlijkheid.
2. De andersactievengroep kent een andersactievenraad bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijfentwintig leden van de andersactievengroep. Ieder zodanig lid kan zich kandidaat stellen voor deelname aan de andersactievenraad. De wijze van kandidaat­stelling en benoeming is nader vast­gelegd bij huishoudelijk reglement, met dien verstande dat ieder lid van de andersactievengroep in de gelegenheid moet worden gesteld stem uit te brengen op de kandidaten voor de andersactieven­raad. Het huishoudelijk reglement voorziet tevens in een regeling waarin de wijze van vergaderen en de besluitvorming alsmede de taken en bevoegdheden van de andersactievenraad is vastgelegd.

3. De andersactievenraad benoemt uit zijn midden een voorzitter die fungeert als contactpersoon. De andersactievenraad is vrij in de wijze van benoeming van de voorzitter.
4. De andersactievenraad benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de andersactievenraad. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde kan niet tegelijkertijd fungeren als voorzitter van de andersactievenraad.
5. In het huishoudelijk reglement is de regeling inzake de wijze van benoeming van een afgevaardigde en diens plaatsvervanger in de bondsraad opgenomen. Een (plaatsvervangend) afgevaardigde is in de bondsraad vrij om naar bevind van zaken te handelen.

HOOFDSTUK IX. Commissies

Artikel 30. Agendacommissie

1. De bondsraad stelt uit haar midden een agendacommissie in ten behoeve van de vaststelling van de agenda van bondsraadvergaderingen.
2. Nadere regelingen inzake de agendacommissie kunnen bij huishoudelijk reglement worden vastgelegd.

Artikel 31. Geschillencommissie

1. De bond heeft een geschillencommissie die bestaat uit vier door de bondsraad uit zijn midden gekozen leden van de bondsraad. De geschillencommissie wijst uit haar midden een voorzitter aan.
2. De geschillencommissie heeft tot taak bindende uitspraken te doen:
  - a. in geschillen over niet-toelating zoals bedoeld in artikel 8 lid 4;
  - b. bij de ontzetting van een lid uit zijn lidmaatschap;
  - c. in geschillen die rijzen tussen leden of een sectorraad enerzijds en het bondsbestuur anderzijds inzake de uitlegging en/of toepassing van bepalingen uit statuten en/of reglementen; de geschillencommissie tracht daarbij te achterhalen wat bij het opstellen en/of wijzigen van de betreffende bepaling is beoogd en daarnaast welke uitleg naar redelijkheid en billijkheid in de gegeven omstandigheden in de context van de statuten en reglementen van de bond aan de betreffende bepaling moet worden gegeven.
3. De werkwijze van de geschillencommissie, alsmede de termijn binnen welke een geschil aanhangig gemaakt moet worden, wordt in het huishoudelijk reglement geregeld.

Artikel 32. Cao-commissies

1. De bond kent cao-commissies met een centrale- of decentrale overlegstructuur met bijbehorende kaderstructuur waarbinnen kaderleden actief zijn.
2. In het huishoudelijk reglement kunnen nadere bepalingen inzake de cao-commissies en/of de structuren als bedoeld in lid 1 van dit artikel worden opgenomen.

Artikel 33. Overige commissies

Het bondsbestuur kan - in overleg met de bondsraad - één of meer commissies van de bond instellen en opheffen. De taken en de bevoegdheden van dergelijke commissies, alsmede bepalingen omtrent functioneren daarvan, worden neergelegd in het huishoudelijk reglement.

HOOFDSTUK X. Statutenwijziging, juridische fusie en juridische splitsing, ontbinding.

Artikel 34. Statutenwijziging. Juridische fusie en juridische splitsing

1. In de statuten van de bond kan geen verandering worden aangebracht dan door een besluit van de bondsraad, waartoe een bondsraadvergadering is opgeroepen met de mededeling dat aldaar wijziging van de statuten zal worden voorgesteld.
2. Een besluit tot statutenwijziging kan eerst worden genomen nadat het voorstel daartoe uiterlijk één maand voor de bondsraadvergadering is toegezonden aan de sectorraden, de raad van zelfstandige professionals, de seniorenraad en de andersactievenraad.
3. Ten minste tien dagen voor de bondsraadvergadering dient een afschrift van het voorstel waarin de voorgestelde wijziging woordelijk is opgenomen, op een daartoe geschikte plaats (waaronder mede te verstaan de website van de bond) voor de leden ter inzage te liggen tot na afloop van de dag, waarop de bondsraadvergadering wordt gehouden.
4. Het besluit tot wijziging van de statuten kan slechts worden genomen met een meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen, in een bondsraadvergadering waarin ten minste twee derde van het bondsraadsleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd is.
5. Indien in een bondsraadvergadering waarin een voorstel tot statutenwijziging aan de orde is niet ten minste twee derde van het bondsraadsleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd is, dan wordt een nieuwe bondsraadvergadering bijeengeroepen, te houden ten minste veertien dagen later, doch uiterlijk binnen dertig dagen na de eerste. In deze bondsraadvergadering kan een besluit tot statutenwijziging rechtsgeldig worden genomen met een meerderheid van ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde bondsraadsleden in de bondsraadvergadering.
6. Het in dit artikel bepaalde is van overeenkomstige toepassing bij een besluit tot juridische fusie of juridische splitsing.
7. Een statutenwijziging treedt niet in werking dan nadat daarvan een notariële akte is opgemaakt. Iedere bondsbestuurder is afzonderlijk bevoegd die notariële akte te doen verlijden.

Artikel 35. Ontbinding

1. De bond kan worden ontbonden door een besluit daartoe van de bondsraadvergadering. Het bepaalde in artikel 34 is van overeenkomstige toepassing.
2. De bond blijft na ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is. In stukken en aankondigingen die van haar uitgaan, moet aan haar naam worden toegevoegd: in liquidatie. De vereffening eindigt op het tijdstip waarop aan de vereffenaars geen baten meer bekend zijn.
3. De bondsbestuurders zijn de vereffenaars van het vermogen van de bond. Op hen blijven de bepalingen omtrent de benoeming, de schorsing en het ontslag van bondsbestuurders van toepassing. De overige statutaire bepalingen blijven eveneens voor zo veel mogelijk van kracht tijdens de vereffening.
4. Het batig saldo na vereffening wordt aangewend voor door de bondsraad te bepalen zodanige doeleinden als het meest met het doel van de bond overeenstemmen.
5. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden bond gedurende zeven jaar onder berusting van de door de bondsraad daartoe aangewezen persoon.

HOOFDSTUK XI.   Huishoudelijk reglement, overige reglementen

Artikel 36.   **Huishoudelijk reglement**

1. Bij huishoudelijk reglement kan naast hetgeen waarnaar wordt verwezen in de statuten, al datgene geregeld worden, waarvan een nadere regeling gewenst wordt geacht. Het huishoudelijk reglement mag geen bepalingen bevatten die in strijd zijn met de wet of de statuten.
2. Het huishoudelijk reglement wordt vastgesteld en gewijzigd door de bondsraad.

Artikel 37.   **Overige reglementen**

1. Het bondsbestuur is bevoegd één of meer reglementen vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, waarvan nadere regeling wenselijk wordt geacht.
2. In afwijking van hetgeen in lid 1 van dit artikel staat vermeld, stelt de raad van toezicht desgewenst een reglement raad van toezicht vast, waarbij geldt dat het vaststellen, wijzigen of opheffen van een reglement raad van toezicht geschiedt in overleg met het bondsbestuur.
3. Een reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.
4. Het vaststellen, wijzigen of opheffen van een reglement, uitgezonderd de situatie als in lid 2 van dit artikel omschreven, behoeft de voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht.

HOOFDSTUK XII. Slotbepaling

Artikel 38. Slotbepaling

Aan de bondsraad komen in de bond alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen.

Huishoudelijk reglement CNV Vakmensen.nl

JANUARI 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	Begrippenlijst	32
Hoofdstuk I.	Gedachtegoed en Werkterrein	34
Hoofdstuk II.	Leden en lidmaatschap	36
Hoofdstuk III.	Sectoren en sectorraden	38
Hoofdstuk IV.	Raad van zelfstandige professionals	42
Hoofdstuk V.	Seniorenraad	44
Hoofdstuk VI.	Andersactievenraad	46
Hoofdstuk VII.	Bondsbestuur	48
Hoofdstuk VIII.	Raad van toezicht	51
Hoofdstuk IX.	Bondsraad	52
Hoofdstuk X.	Commissies van de bond	53
Hoofdstuk XI.	Collectieve arbeidsovereenkomst	55
Hoofdstuk XII.	Staking	56
Hoofdstuk XIII.	Diversen	57

INLEIDING

1. In dit Reglement hebben de volgende begrippen de daarachter vermelde betekenissen:

afgevaardigde	betekent een afgevaardigde in de bondsraad van (I) een sectorraad, (II) de raad van zelfstandige professionals, (iii) de seniorenraad of (iv) de andersactievenraad.
agendacommissie	betekent de agendacommissie van de bond als nader omschreven in artikel 30 lid 1 van de statuten.
andersactievengroep	betekent de andersactievengroep van de bond.
andersactievenraad	betekent de andersactievenraad van de bond.
bedrijfsledengroep	betekent alle leden binnen een zelfde bedrijf die fungeert als aanspreekpunt voor collega's die vragen en/of problemen hebben op het gebied van werk en inkomen.
bedrijfstakgroep	betekent een groep leden werkzaam in verschillende bedrijven binnen één bedrijfstak, niet vallend onder dezelfde cao, of in het geheel niet vallend onder een cao, met een gemeenschappelijk belang.
bestuurder	betekent een lid van het bondsbestuur.
bond	betekent de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: CNV Vakmensen.nl, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 0, en waarvan de interne organisatie wordt beheerst door deze statuten.
bondsbestuur	betekent het bestuur van de bond.
bondsjaar	betekent het boekjaar van de bond.
bondsraad	betekent het orgaan van de bond dat in Titel 2 van Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt aangeduid als algemene vergadering.
bondsraadvergadering	betekent een bijeenkomst van de bondsraad.
branchegroep	betekent een groep leden werkzaam in verschillende bedrijven binnen één branche, niet vallend onder dezelfde cao, of in het geheel niet vallend onder een cao, met een gemeenschappelijk belang.
cao	betekent collectieve arbeidsovereenkomst.
cao-commissie	betekent een commissie bestaande uit werknemers binnen een zelfde bedrijfstak waarvan de leden fungeren als aanspreekpunt voor de cao-onderhandelaar.
cao-onderhandelaar	betekent een door of namens het bondsbestuur aan te wijzen werknemer van de bond als nader omschreven in artikel 20 lid 3 van de statuten.
CNV	betekent de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland (CNV), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 40478675.
dagen	betekent alle dagen van een week en derhalve niet uitgezonderd algemeen erkende feestdagen of daarmee op grond van de Algemene termijnenwet gelijkgestelde dagen.
districtskadergroep	betekent een groep kaderleden vallend onder dezelfde cao op districtsniveau.
financiële commissie	betekent de financiële commissie van de bond.
geschillencommissie	betekent de geschillencommissie van de bond.
groep van zelfstandige professionals	betekent de groep van zelfstandige professionals van de bond.
kaderleden	betekent leden van de bond die als vrijwilliger een taak binnen- of namens de bond uitoefenen.
leden	betekent de leden van de bond, tenzij anders vermeld.
lidmaatschap	betekent het lidmaatschap van de bond.
raad van toezicht	betekent de raad van toezicht van de bond.
raad van zelfstandige professionals	betekent de raad van zelfstandige professionals van de bond.

Reglement schriftelijk	betekent het huishoudelijk reglement van de bond. betekent een bericht dat is overgebracht bij brief, telefax of e-mailbericht of enig ander elektronisch communicatiemiddel, mits het bericht leesbaar en reproduceerbaar is.
sector	betekent een onderdeel van de bond in de vorm van een sector.
sectorraad	betekent de sectorraad van een sector waarin afgevaardigden van de betreffende sectorleden zijn vertegenwoordigd.
seniorengroep	betekent de seniorengroep van de bond.
seniorenraad	betekent de seniorenraad van de bond.
statuten	betekent de statuten van de bond.
verantwoordings- en belanghebbendenorgaan	betekent een (verantwoordings) orgaan als bedoeld in de Pensioenwet.

2. Verwijzingen naar artikelen zijn verwijzingen naar artikelen van het Reglement, tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven. Met verwijzingen in het Reglement naar 'hij' wordt tevens bedoeld te verwijzen naar 'zij'. Met verwijzingen in het Reglement naar 'zijn' (anders dan als werkwoord) of 'hem' wordt tevens bedoeld te verwijzen naar 'haar'.
3. Het Reglement is opgesteld ingevolge artikel 35 van de statuten van de bond.
4. Het Reglement is een aanvulling op, en uitwerking van, bepalingen zoals opgenomen in toepasselijke wet- en regelgeving en de statuten.

Artikel 1. Gedachtegoed

De bond hanteert het Christelijk Sociaal gedachtegoed. In het Christelijk-Sociaal gedachtegoed staat het streven naar een rechtvaardige samenleving centraal, een samenleving waarin mensen verantwoordelijkheid dragen voor zichzelf en voor de ander, zodat ieder tot zijn of haar recht komt. Het Christelijk-Sociaal gedachtegoed gaat niet uit van een overheid die alles regelt of een markt waarin het recht van de sterkste geldt. Het christelijk-sociaal denken benadrukt de betrokkenheid van mensen op elkaar en maatschappelijke organisaties die de samenleving mede vormgeven. Dat gebeurt vanuit de kernwaarden verantwoordelijkheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, naastenliefde en solidariteit.

Artikel 2. Werkterrein

Tot het werkterrein van de bond behoren in ieder geval de volgende bedrijfstakken, sectoren en ambachten waarin haar leden werkzaam zijn of zijn geweest:

- agrarische bedrijfstakken en aansluitende afzetcoöperaties van agrarische producten;
- bankwezen;
- brood- en zoetwaren;
- beroepsgoederenvervoer;
- bouwnijverheid;
- burgerluchtvaart;
- chemische- en aardolie-industrie, alsmede winning en verwerking van delfstoffen;
- communicatiebedrijven;
- confectie-industrie en maatkledingbedrijf;
- facilitaire diensten;
- grafische bedrijven;
- handelsbedrijven;
- horecabedrijf, cateringbedrijf en recreatiebedrijf;
- houtnijverheid;
- informatietechnologiebedrijven;
- kappersbedrijf;
- kunst- en cultuursector;
- lederindustrie en lederverwerkingsindustrie;
- mediabedrijven;
- metaal- en elektrotechnische industrie;
- metaal en technische bedrijfstakken;
- papier- en kartonindustrie, alsmede flexibele verpakkingen en kartonnage;
- personenvervoer over de weg, waaronder stads- en streekvervoerbedrijven, taxibedrijven, rijtscholen, tourbedrijven en ambulancebedrijven;
- railvervoer;
- schoonmaakbedrijf en wasserijen;
- slachterijen en vleesverwerkende industrie;
- steen-, cement, betonproducten-, glas-, aardewerk- en kleiwarenindustrie;
- textielindustrie (kleding);
- verzekeringsbedrijven;
- visserij en visverwerking;
- voedings- en genotsmiddelenproducerende en -verwerkende ondernemingen alsmede de tabaksindustrie;
- waterbouw;
- watervervoer, waaronder havenbedrijven, olieopslagbedrijven, rijn- en binnenvaartbedrijven, koopvaardijbedrijven en beroepsduikers;
- zakelijke dienstverlening;
- zorg;

- zuivelindustrie;
- woningcorporaties; en
- overige huidige en nieuw ontstane sectoren en ambachten die te maken hebben met vervoer, voeding, land- en tuinbouw, hout en bouw, industrie, kunst en cultuur, handel, zakelijke en financiële dienstverlening, media, informatie technologie en de grafische wereld zover in dit artikel niet genoemd, die naar hun aard eveneens behoren tot het werkterrein van de bond.

Artikel 3. Aanmelding als lid, toelating tot het lidmaatschap en aanvang lidmaatschap

1. Een schriftelijk verzoek tot aanmelding als lid geschiedt door middel van een aanmeldingsformulier (zoals onder meer digitaal kan worden verkregen en ingestuurd). Iemand kan zich ook telefonisch aanmelden als lid. De toelating tot het lidmaatschap van de bond door het bondsbestuur blijkt uit een daartoe strekkende reactie van of namens het bondsbestuur, waaronder mede wordt verstaan het toezenden vanuit de bond van een (digitaal) machtigingsformulier inzake betaling contributie. Indien het bondsbestuur iemand niet als lid toelaat, doet zij daarvan zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk drie weken na ontvangst van het aanmeldingsformulier of de aanmelding, aan de betrokkene schriftelijk mededeling onder vermelding van de redenen die tot het besluit hebben geleid.
2. Gedurende vier weken na ontvangst van het afwijzingsbesluit zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel staat hiertegen voor de betrokkene beroep open bij de geschillencommissie.
3. Het lidmaatschap begint op de eerste dag van de maand waarover voor het eerst contributiebetaling is verschuldigd, met dien verstande dat het lidmaatschap niet eerder kan beginnen dan op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin bevestiging van het lidmaatschap door of namens het bondsbestuur aan verzoeker kenbaar is gemaakt. Dagtekening van de brief waarin hiervan mededeling wordt gedaan is hierbij doorslaggevend. Na "betaling" van de eerste contributietermijn (die voor een bepaalde periode ook nihil kan zijn) ontvangt het lid een bewijs van lidmaatschap en een (digitaal) exemplaar van de statuten, het huishoudelijk reglement en eventuele andere reglementen.
4. De leden zijn verplicht bij verandering van woonadres en bij verandering van werkkring, dan wel van uitkeringspositie en bij verandering van de omvang van hun dienstverband, waaruit consequenties voortvloeien voor de contributiebetaling, daarvan onmiddellijk opgave te doen aan de administratie van de bond. Hieronder wordt tevens een actuele opgave van het inkomen verstaan. Bovendien moeten zij ten behoeve van de bondsadministratie desverlangd gegevens verstrekken welke voor de bondsadministratie en of het ledenregister noodzakelijk zijn.

Artikel 4. Partnerlidmaatschap

1. De echtgenoot of geregistreerde partner van een overleden lid kan zich aanmelden als lid van de bond. Op verzoek van de echtgenoot of geregistreerde partner van een overleden lid, is het mogelijk dat de lidmaatschapsjaren van het overleden lid door die echtgenoot of geregistreerde partner daarbij worden overgenomen.
2. Indien de desbetreffende partner een werkkring heeft in een sector of bedrijfstak, behorende tot het werkterrein van een andere bond van CNV, dan zal de partner naar die andere CNV-bond worden doorverwezen voor een lidmaatschap.
3. Indien de partner geen werkkring heeft, dan kan deze lid worden van de bond, waarbij de telling van de lidmaatschapsjaren vanaf dat moment plaatsvindt en voor de contributie een gereduceerd tarief wordt gehanteerd.
4. Wanneer het overleden lid zestig jaar of langer lid van de bond of diens rechtsvoorganger is geweest, behoeft de partner geen contributie te betalen wanneer deze lid wordt van de bond indien het overleden lid geen contributie hoefde te betalen.
5. Indien de partner geen lid wordt van de bond, houdt de partner uitsluitend recht op belangenbehartiging gedurende één jaar na het overlijden van het desbetreffende lid, met betrekking tot zaken die uit het overlijden van het lid voortvloeien.
6. Het bepaalde in lid 5 van dit artikel is eveneens van toepassing op de thuiswonende kinderen van het overleden lid.

Artikel 5. Contributie

1. De contributie van de bond moet door de leden periodiek (jaarlijks, halfjaarlijks, per kwartaal of maandelijks) worden voldaan, tenzij het bondsbestuur in een voorkomend geval anders besluit.
2. Indien een lid zijn contributie over een totaal van ten minste zes maanden niet heeft betaald, zal het bondsbestuur zijn lidmaatschap opzeggen. Van een dergelijke opzegging wordt het lid schriftelijk in kennis gesteld.
Het bondsbestuur gaat niet tot opzegging op deze grond over voordat het lid tweemaal op schriftelijke wijze tot betaling is aangemaand. Een lid van wie het lidmaatschap op grond van deze bepaling is opgezegd, kan weer als lid worden toegelaten wanneer deze de contributieschuld heeft voldaan. Het staat het bondsbestuur vrij om de toelating te weigeren op grond van het betaalgedrag van het lid gedurende de jaren dat hij lid is geweest.
3. Het bondsbestuur kan een lid dat zestig jaar of langer lid is van de bond of diens rechtsvoorganger ontheffing verlenen van de verplichting tot betaling van contributie.

Artikel 6. Financiële verplichtingen en lidmaatschapsrechten na einde lidmaatschap

1. Wanneer het lidmaatschap eindigt, blijft het lid gehouden de financiële verplichtingen uit zijn lidmaatschap tot het tijdstip van de beëindiging van het lidmaatschap na te komen.
2. Een lid dat door het bondsbestuur uit het lidmaatschap is ontzet, is in de uitoefening van al zijn rechten uit het lidmaatschap geschorst, ook gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep bij de geschillencommissie.
3. Een uit het lidmaatschap ontzet lid kan gedurende drie jaren na het definitief worden van het besluit tot ontzetting niet worden toegelaten als lid van de bond.
4. Het bondsbestuur kan besluiten een lid te schorsen. Een dergelijke schorsing heeft tot gevolg dat het lid geen rechten uit het lidmaatschap kan uitoefenen. Een schorsing die niet binnen drie maanden gevolgd wordt door een besluit tot beëindiging van het lidmaatschap, eindigt door het verlopen van die termijn.

HOOFDSTUK III   Sectoren en sectorraden

Artikel 7.   Instelling, vorming en opheffing van sectoren

1. Ieder lid maakt deel uit van een sector. Ieder lid wordt daartoe door het bondsbestuur ingedeeld bij de sector waarin het betreffende lid werkzaam is of - voor zover het betreft de leden als bedoeld in artikel 7 lid 2 van de statuten - bij de sector waarin het betreffende lid laatstelijk werkzaam is geweest.
Indien een lid werkzaam is in meerdere sectoren dient het betreffende lid bij het bondsbestuur aan te geven bij welke sector hij wenst te worden ingedeeld.
2. De bond kent de volgende sectoren:
  - a. bouw;
  - b. dienstverlening;
  - c. handel;
  - d. industrie;
  - e. vervoer;
  - f. voeding.
3. Een sector kan - op voorstel van het bondsbestuur - worden ingesteld, worden samengevoegd of worden opgeheven door de bondsraad.

Artikel 8.   Sectorraad

1. Ieder sector heeft een sectorraad bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijftieng werkende leden binnen de betreffende sector.
2. Door of namens de sectorvoorzitter wordt - in samenwerking met het bondsbestuur - via de website van de bond, een bondsblad of anderszins kenbaar gemaakt aan de werkende leden binnen de betreffende sector, dat er een (of meer) vacature(s) is (zijn) voor de sectorraad en tot welke datum kandidaten voor die vacature(s) in de sectorraad kunnen worden voorgedragen.
3. Kandidaat-lid voor de sectorraad wordt men op voordracht van de betreffende sectorraad, op voordracht van een groep, commissie of raad als bedoeld in artikel 42 lid 3 of door eigen aanmelding. De voordracht tot kandidaat-lid dient schriftelijk te worden ingediend bij de sectorvoorzitter op de wijze als is aangegeven in de aankondiging als bedoeld in lid 2 van dit artikel.
Een kandidaat-lid moet op het moment van diens kandidaatstelling/voordracht kwalificeren als werkend lid dat - normaal gesproken - in staat is ten minste één jaar als werkend sectorlid deel uit te maken van de sectorraad. Een kandidaat-lid voor een sectorraad kan zich niet tevens kandideren als kandidaat-lid voor de raad van zelfstandig professionals.
4. Indien sprake is van een voordracht als bedoeld in lid 3 van dit artikel, moet het betreffende kandidaat-lid een document overleggen waaruit blijkt van de voordracht van de betreffende sectorraad, een bedrijfsledengroep of cao-commissie.
5. Uit het in lid 4 van dit artikel bedoelde document blijkt voorts:
  - a. het werkterrein als nader is omschreven in artikel 2, waarin het betreffende kandidaat-lid werkzaam is;
  - b. de leeftijd van het kandidaat-lid.

Artikel 9.   Verkiezing leden sectorraad

1. De verkiezing van de leden van de sectorraad vindt ten hoogste eenmaal per jaar plaats.
2. De verkiezing van de leden van de sectorraad geschiedt door en uit de werkende leden van de betreffende sector door middel van stemformulieren (al dan niet in digitale vorm), welke door of namens de sectorvoorzitter - in samenwerking met het bondsbestuur - tijdig aan alle werkende leden van de betreffende sector worden toegezonden. Een zodanig lid kan diens stem uitbrengen op de wijze en binnen de termijn als op het stemformulier staat vermeld.

3. Alle kandidaten voor de sectorraad worden in alfabetische volgorde op het stemformulier vermeld. Het stemformulier gaat vergezeld van enige relevante informatie - waaronder tenminste de informatie als bedoeld in artikel 8 lid 5 - over de kandidaten al dan niet in de vorm van een beknopt curriculum vitae. Op het stemformulier en/of in een begeleidend document wordt duidelijk vermeld hoe het stemformulier moet worden ingevuld, alsmede de uiterlijke datum en de wijze waarop het stemformulier moet worden geretourneerd.
4. Elk werkend sectorlid kan één stem uitbrengen.
5. Een werkend sectorlid kan zijn stemrecht ook uitoefenen door middel van een elektronisch communicatiemiddel, mits de stemgerechtigde via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd en het stemrecht kan uitoefenen.
Het bondsbestuur kan voorwaarden stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Deze voorwaarden worden bij de oproeping bekend gemaakt.
6. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld conform het bepaalde in een voorafgaand door de betreffende sectorraad vast te stellen verkiezingsreglement. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld, geschiedt zodanig dat een evenwichtige samenstelling van de betreffende sectorraad zoveel mogelijk is gewaarborgd. Daarbij wordt in ieder geval rekening gehouden met de verschillende werkterreinen binnen een sector waarin de leden van die raad hun werkzaamheden verrichten en waar mogelijk ook met diversiteit.
Het verkiezingsreglement voorziet daarnaast in een regeling voor de situatie waarin twee of meer kandidaten een gelijk aantal stemmen verwerven, maar er slechts één (of in het geval van meerdere, de laatste) vacature is.

Artikel 10. Benoeming leden van de sectorraad

1. Alle kandidaten ontvangen zo spoedig mogelijk schriftelijk bericht over de uitslag die wordt vastgesteld door de betreffende sectorraad. De sectorvoorzitter is gemachtigd alle kandidaten telefonisch op de hoogte te brengen. De uitslag van de telling wordt gepubliceerd op de website van de bond.
2. De leden van de sectorraad worden benoemd voor een periode van vier jaar. De leden van de sectorraad treden af volgens een door de sectorraad op te maken rooster. Een volgens het rooster aftredend lid van een sectorraad is twee maal onmiddellijk herbenoembaar als lid van een sectorraad. Een lid van een sectorraad kan in totaal niet langer dan twaalf jaar als lid van een sectorraad functioneren.
3. Een lid van een sectorraad defungeert voorts door:
  - a. het eindigen van zijn lidmaatschap van de bond;
  - b. zijn vrijwillig ontslag;
  - c. door zijn ontslag door de sectorraad, al dan niet verband houdende met het bepaalde in artikel 33 lid 1.

Artikel 11. Vergaderorde sectorraad

1. De sectorraad vergadert zo dikwijls als het dit nodig oordeelt, doch ten minste tijdig voorafgaand aan een bondsraadvergadering. De sectorraad komt tevens bijeen wanneer twee of meer leden van de sectorraad daarom verzoeken, of op verzoek van het bondsbestuur. De sectorraad komt in ieder geval bijeen om het arbeidsvoorwaardenbeleid voor de betreffende sector vast te stellen.
2. Ieder lid van de sectorraad heeft het recht te verlangen dat een onderwerp op de agenda van een vergadering van de sectorraad wordt geplaatst.
3. Vergaderingen van de sectorraad worden over het algemeen gehouden ten kantore van de bond maar kunnen ook elders worden gehouden. Deze vergaderingen kunnen tevens worden gehouden door middel van conference call, video conference of andere communicatiemiddelen, mits de deelnemers daarbij tegelijkertijd met elkaar kunnen communiceren.
4. Ieder sectorlid kan bij de voorzitter van de sectorraad voorstellen indienen over de structuur, werkwijze en activiteiten van de betreffende sector, een en ander met inachtneming van het bepaalde in lid 8 eerste volzin van dit artikel. De voorzitter is niet gehouden dergelijke voorstellen te implemen-

teren of anderszins op te volgen.

5. De leden van de sectorraad bevorderen zoveel mogelijk dat besluiten bij unanimiteit worden genomen. Ieder lid van een sectorraad heeft één stem. Blanco stemmen gelden niet als uitgebrachte stemmen.
Een lid van de sectorraad kan volmacht verlenen aan een ander lid van de sectorraad om namens hem stem uit te brengen in de vergaderingen van de sectorraad. Een gevolmachtigd lid van de sectorraad kan voor ten hoogste één ander lid van die sectorraad stem uitbrengen.
6. Indien unanimiteit niet haalbaar blijkt, worden besluiten van een sectorraad genomen bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Indien de stemmen staken over een voorstel dat niet de verkiezing van personen betreft, wordt het voorstel geacht verworpen te zijn. Een sectorraad kan slechts besluiten nemen indien een meerderheid van de in functie zijnde leden van een sectorraad ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Is het vereiste aantal leden van een sectorraad niet aanwezig, dan wordt een nieuwe vergadering bijeengeroepen, waarin ongeacht het aantal aanwezige leden van de betreffende sectorraad, omtrent de onderwerpen op de agenda van de voorafgaande vergadering kan worden besloten.
7. Indien bij een verkiezing van personen niemand de volstreekte meerderheid verkrijgt, wordt herstemd tussen de twee personen, die het grootst aantal stemmen op zich hebben verenigd. Indien meerdere personen evenveel stemmen op zich verenigen en voor herstemming in aanmerking zouden komen, zal door loting worden beslist, wie van hen voor herstemming in aanmerking komt.
8. Besluiten van een sectorraad dienen binnen de algemene beleidskaders van de bond te vallen. Besluiten worden in beginsel genomen in een vergadering van de betreffende sectorraad. Besluiten van een sectorraad kunnen ook schriftelijk worden genomen, mits het desbetreffende voorstel aan alle in functie zijnde leden van de betreffende sectorraad is voorgelegd en geen van hen zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet.
9. Van een door een sectorraad genomen besluit kan extern worden blijk gegeven door een verklaring van de voorzitter van de betreffende sectorraad.

Artikel 12. Benoeming leden van de sectorraad als afgevaardigden in de bondsraad

1. Iedere sectorraad benoemt uit zijn midden drie leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de desbetreffende sector. Waar mogelijk wordt daarbij rekening gehouden met een spreiding van leeftijd van die afgevaardigden, dit in verband met het streven naar een evenwichtige samenstelling van de bondsraad.
2. Indien en zodra er een vacature is binnen de bondsraad, worden de leden van een sectorraad daarvan op de hoogte gesteld door de algemeen secretaris.
3. Leden van een sectorraad die zich kandidaat willen stellen als afgevaardigde van de betreffende sectorraad in de bondsraad, kunnen zich daartoe aanmelden bij de voorzitter van de sectorraad op de wijze en binnen de termijn die daartoe door de sectorvoorzitter is kenbaar gemaakt.
4. Binnen de betreffende sectorraad vindt - conform het bepaalde in artikel 11 lid 8 - besluitvorming plaats ter benoeming van de afgevaardigden naar de bondsraad.
5. De uitslag van de verkiezing wordt als volgt bepaald:
  - a. indien sprake is van één vacature, wordt het lid van de sectorraad die de meeste stemmen op zich weet te verwerven als lid van de bondsraad benoemd.
  - b. indien sprake is van meerdere vacatures, worden de leden van de sectorraad die de meeste stemmen op zich weten te verwerven als lid van de bondsraad benoemd;
  - c. indien bij de enige of laatste vacature twee of meer leden van de sectorraad een gelijk aantal stemmen verwerven, beslist het lot;
  - d. indien het aantal leden van de sectorraad dat zich kandidaat stelt gelijk is aan het aantal vacatures, dan worden die leden als afgevaardigden van de betreffende sectorraad in de bondsraad benoemd.
6. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd.

Artikel 13. Taken en bevoegdheden sectorraad

Een sectorraad is in ieder geval verantwoordelijk voor:

- a. De vorming van het vakbondswerk, waaronder het arbeidsvoorwaardenbeleid, ten behoeve van de sectoren of bedrijfstakken die bij de desbetreffende sector zijn ingedeeld en heeft ten aanzien van die aangelegenheden besluitvormende bevoegdheid. Een sectorraad raadpleegt de betreffende cao-commissies als het gaat om het sectorale arbeidsvoorwaardenbeleid.
- b. Het vestigen van een herkenbaar profiel naar leden en potentiële leden.
- c. Het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse beleidscyclus van de bond, waarin de te behalen resultaten worden verwoord.
- d. Het organiseren van activiteiten voor de leden van de sector. Deze activiteiten kunnen, naar gelang de omvang en structuur van de sector, regionaal van opzet zijn dan wel ten behoeve van een of meerdere doelgroepen binnen de sector worden georganiseerd.
- e. Het bespreken van zaken die tijdens de vergadering van de bondsraad aan de orde zijn, alsmede het zonedig formuleren van voorstellen ten behoeve van de bondsraad.
- f. Het verkiezen van drie leden en drie plaatsvervangende leden uit de sectorraad die als (plaatsvervangende) afgevaardigden van de desbetreffende sector deel zullen uitmaken van de bondsraad, zoals bedoeld in artikel 26.1 van de statuten en artikel 12.1 van dit reglement.
- g. Het opstellen van reglementen ten behoeve van het goed functioneren van de desbetreffende sector. Een dergelijk reglement mag geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met artikelen in statuten en/of dit reglement.
- h. Advies uitbrengen aan het bondsbestuur inzake de benoeming van een functionaris die wordt belast met de coaching en begeleiding van de sectorraad.

HOOFDSTUK IV Raad van zelfstandige professionals

Artikel 14. De raad van zelfstandige professionals

1. De groep van zelfstandige professionals kent een raad van zelfstandige professionals bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijftieng leden van de groep van zelfstandige professionals.
2. Door of namens de voorzitter van de raad van zelfstandige professionals wordt - in samenwerking met het bondsbestuur - via de website van de bond, een bondsblad of anderszins kenbaar gemaakt aan de werkende leden binnen de groep van zelfstandige professionals, dat er een (of meer) vacature(s) is (zijn) voor de raad van zelfstandige professionals en tot welke datum kandidaten voor die vacature(s) in de raad van zelfstandige professionals kunnen worden voorgedragen.
3. Kandidaat-lid voor de raad van zelfstandige professionals wordt men op voordracht van de raad van zelfstandige professionals of door eigen aanmelding. De voordracht tot kandidaat-lid dient schriftelijk te worden ingediend bij de voorzitter van de raad van zelfstandige professionals op de wijze als is aangegeven in de aankondiging als bedoeld in lid 2 van dit artikel.
Een kandidaat-lid moet op het moment van diens kandidaatstelling/voordracht kwalificeren als werkend lid dat - normaal gesproken - in staat is ten minste één jaar als werkend lid deel uit te maken van de raad van zelfstandige professionals.
4. Indien sprake is van een voordracht als bedoeld in lid 3 van dit artikel, moet het betreffende kandidaat-lid een document overleggen waaruit blijkt van de voordracht van de raad van zelfstandige professionals, een bedrijfsledengroep of cao-commissie.
5. Uit het in lid 4 van dit artikel bedoelde document blijkt voorts:
  - a. het werkterrein als nader is omschreven in artikel 2, waarin het betreffende kandidaat-lid werkzaam is;
  - b. de leeftijd van het kandidaat-lid.

Artikel 15. Verkiezing leden van de raad van zelfstandige professionals

Ten aanzien van de benoeming leden van de raad van zelfstandige professionals is het bepaalde in artikel 9 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor "sectorraad" moet worden gelezen "raad van zelfstandige professionals";
- b. voor (werkend) "sectorlid" of "sectorleden" moet worden gelezen "lid of leden van de groep van zelfstandige professionals";
- c. voor "sectorvoorzitter" moet worden gelezen "voorzitter van de raad van zelfstandige professionals".

Artikel 16. Benoeming leden van de raad van zelfstandige professionals

Ten aanzien van de benoeming leden van de raad van zelfstandige professionals is het bepaalde in artikel 10 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor "sectorraad" moet worden gelezen "raad van zelfstandige professionals";
- b. voor (werkend) "sectorlid" of "sectorleden" moet worden gelezen "lid of leden van de groep van zelfstandige professionals";
- c. voor "sectorvoorzitter" moet worden gelezen "voorzitter van de raad van zelfstandige professionals".

Artikel 17. Vergaderorde raad van zelfstandige professionals

Ten aanzien van de vergaderorde van de raad van zelfstandige professionals is het bepaalde in artikel 11 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor "sectorraad" moet worden gelezen "raad van zelfstandige professionals";
- b. voor (werkend) "sectorlid" of "sectorleden" moet worden gelezen (werkend) "lid of leden van de groep van zelfstandige professionals";
- c. voor "sectorvoorzitter" moet worden gelezen "voorzitter van de raad van zelfstandige professionals".

Artikel 18. Benoeming leden van de raad van zelfstandige professionals als afgevaardigden in de bondsraad

1. De raad van zelfstandige professionals benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de raad van zelfstandige professionals. Waar mogelijk wordt daarbij rekening gehouden met een spreiding van leeftijd van die afgevaardigden, dit in verband met het streven naar een evenwichtige samenstelling van de bondsraad.
2. Indien en zodra er een vacature is binnen de bondsraad, worden de leden van de raad van zelfstandige professionals daarvan op de hoogte gesteld door de algemeen secretaris.
3. Leden van de raad van zelfstandige professionals die zich kandidaat willen stellen als afgevaardigde van de raad van zelfstandige professionals in de bondsraad, kunnen zich daartoe aanmelden bij de voorzitter van de raad van zelfstandige professionals op de wijze en binnen de termijn die daartoe door de voorzitter van de raad van zelfstandige professionals is kenbaar gemaakt.
4. Binnen de raad van zelfstandige professionals vindt - conform het bepaalde in artikel 17 juncto artikel 11 lid 8 - besluitvorming plaats ter benoeming van de afgevaardigden naar de bondsraad.
5. De uitslag van de verkiezing wordt als volgt bepaald:
  - a. indien sprake is van één vacature, wordt het lid van de raad van zelfstandige professionals die de meeste stemmen op zich weet te verwerven als lid van de bondsraad benoemd.
  - b. indien sprake is van meerdere vacatures, worden de leden van de raad van zelfstandige professionals die de meeste stemmen op zich weten te verwerven als lid van de bondsraad benoemd;
  - c. indien bij de enige of laatste vacature twee of meer leden van de raad van zelfstandige professionals een gelijk aantal stemmen verwerven, beslist het lot;
  - d. indien het aantal leden van de raad van zelfstandige professionals dat zich kandidaat stelt gelijk is aan het aantal vacatures, dan worden die leden als afgevaardigden van de raad van zelfstandige professionals in de bondsraad benoemd.
6. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd.

Artikel 19. Taken en bevoegdheden raad van zelfstandige professionals

De raad van zelfstandige professionals is in ieder geval verantwoordelijk voor:

- a. De vorming van het vakbondswerk, waaronder het beleid, ten behoeve van zelfstandige professionals en heeft ten aanzien van die aangelegenheden besluitvormende bevoegdheid.
- b. Het vestigen van een herkenbaar profiel naar leden en potentiële leden.
- c. Het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse beleidscyclus van de bond, waarin de te behalen resultaten worden verwoord.
- d. Het organiseren van activiteiten voor de leden van de groep van zelfstandige professionals.
- e. Het bespreken van zaken die tijdens de vergadering van de bondsraad aan de orde zijn, alsmede het zonedig formuleren van voorstellen ten behoeve van de bondsraad.
- f. Het verkiezen van twee leden en twee plaatsvervangende leden uit de raad van zelfstandige professionals die als (plaatsvervangende) afgevaardigde van de raad van zelfstandige professionals deel zullen uitmaken van de bondsraad, zoals bedoeld in artikel 26.1 van de statuten en artikel 18.1 van dit reglement.
- g. Het opstellen van reglementen ten behoeve van het goed functioneren van de raad van zelfstandige professionals. Een dergelijk reglement mag geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met artikelen in statuten en/of dit reglement.
- h. Advies uitbrengen aan het bondsbestuur inzake de benoeming van een functionaris die wordt belast met de coaching en begeleiding van de raad van zelfstandige professionals.

Artikel 20. De seniorenraad

1. De seniorenraad kent een seniorenraad bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijftien leden van de seniorenraad.
2. Door of namens de voorzitter van de seniorenraad wordt - in samenwerking met het bondsbestuur - via de website van de bond, een bondsblad of anderszins kenbaar gemaakt aan de leden binnen de seniorenraad, dat er een (of meer) vacature(s) is (zijn) voor de seniorenraad en tot welke datum kandidaten voor die vacature(s) in de seniorenraad kunnen worden voorgedragen.
3. Kandidaat-lid voor de seniorenraad wordt men op voordracht van de seniorenraad of door eigen aanmelding. De voordracht tot kandidaat-lid dient schriftelijk te worden ingediend bij de voorzitter van de seniorenraad op de wijze als is aangegeven in de aankondiging als bedoeld in lid 2 van dit artikel.
4. Indien sprake is van een voordracht als bedoeld in lid 3 van dit artikel, moet het betreffende kandidaat-lid een document overleggen waaruit blijkt van de voordracht van de seniorenraad.

Artikel 21. Verkiezing leden seniorenraad

1. De verkiezing van de leden van de seniorenraad vindt ten hoogste eenmaal per jaar plaats.
2. De verkiezing van de leden van de seniorenraad geschiedt door en uit de leden van de seniorenraad door middel van stemformulieren - al dan niet in digitale vorm - welke door of namens de voorzitter van de seniorenraad - in samenwerking met het bondsbestuur - tijdig aan alle leden van de seniorenraad worden toegezonden. Ieder zodanig lid kan diens stem uitbrengen op de wijze en binnen de termijn als op het stemformulier staat vermeld.
3. Alle kandidaten voor de seniorenraad worden in alfabetische volgorde op het stemformulier vermeld. Het stemformulier gaat vergezeld van enige relevante informatie over de kandidaten al dan niet in de vorm van een beknopt curriculum vitae. Op het stemformulier en/of in een begeleidend document wordt duidelijk vermeld hoe het stemformulier moet worden ingevuld, alsmede de uiterlijke datum en de wijze waarop het stemformulier moet worden geretourneerd.
4. Elk lid van de seniorenraad kan één stem uitbrengen.
5. Een lid van de seniorenraad kan zijn stemrecht ook uitoefenen door middel van een elektronisch communicatiemiddel, mits de stemgerechtigde via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd en het stemrecht kan uitoefenen.
Het bondsbestuur kan voorwaarden stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Deze voorwaarden worden bij de oproeping bekend gemaakt.
6. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld conform het bepaalde in een voorafgaand door de seniorenraad vast te stellen verkiezingsreglement. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld, geschiedt zodanig dat een evenwichtige samenstelling van de seniorenraad zoveel mogelijk is gewaarborgd zoals bijvoorbeeld, achtergrond, woonplaats en diversiteit.
Het verkiezingsreglement voorziet daarnaast in een regeling voor de situatie waarin twee of meer kandidaten een gelijk aantal stemmen verwerven, maar er slechts één (of in het geval van meerdere, de laatste) vacature is.

Artikel 22. Benoeming leden van de seniorenraad

Ten aanzien van de benoeming leden van de seniorenraad is het bepaalde in artikel 10 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor "sectorraad" moet worden gelezen "seniorenraad";
- b. voor (werkend) "sectorlid" of "sectorleden" moet worden gelezen "lid of leden van de seniorenraad";
- c. voor "sectorvoorzitter" moet worden gelezen "voorzitter van de seniorenraad".

Artikel 23. Vergaderorde seniorenraad

Ten aanzien van de vergaderorde van de seniorenraad is het bepaalde in artikel 11 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor “sectorraad” moet worden gelezen “seniorenraad”;
- b. voor (werkend) “sectorlid” of “sectorleden” moet worden gelezen “lid of leden van de senioren-groep”;
- c. voor “sectorvoorzitter” moet worden gelezen “voorzitter van de seniorenraad”.

Artikel 24. Benoeming leden van de seniorenraad als afgevaardigden in de bondsraad

1. De seniorenraad benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de seniorenraad.
2. Indien en zodra er een vacature is binnen de bondsraad, worden de leden van de seniorenraad daarvan op de hoogte gesteld door de voorzitter van de seniorenraad.
3. Leden van de seniorenraad die zich kandidaat willen stellen als afgevaardigde van de seniorenraad in de bondsraad, kunnen zich daartoe aanmelden bij de voorzitter van de seniorenraad op de wijze en binnen de termijn die daartoe door de voorzitter van de seniorenraad is kenbaar gemaakt.
4. Binnen de seniorenraad vindt - conform het bepaalde in artikel 23 juncto artikel 11 lid 8 - besluitvorming plaats ter benoeming van de afgevaardigden naar de bondsraad.
5. De uitslag van de verkiezing wordt als volgt bepaald:
  - a. indien sprake is van één vacature, wordt het lid van de seniorenraad die de meeste stemmen op zich weet te verwerven als lid van de bondsraad benoemd.
  - b. indien sprake is van meerdere vacatures, worden de leden van de seniorenraad die de meeste stemmen op zich weten te verwerven als lid van de bondsraad benoemd;
  - c. indien bij de enige of laatste vacature twee of meer leden van de seniorenraad een gelijk aantal stemmen verwerven, beslist het lot;
  - d. indien het aantal leden van de seniorenraad dat zich kandidaat stelt gelijk is aan het aantal vacatures, dan worden die leden als afgevaardigden van de seniorenraad in de bondsraad benoemd.
6. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd.

Artikel 25. Taken en bevoegdheden seniorenraad

De seniorenraad is in ieder geval verantwoordelijk voor:

- a. De vorming van het vakbondswerk ten behoeve van de senioren en heeft ten aanzien van die aangelegenheden besluitvormende bevoegdheid.
- b. Het vestigen van een herkenbaar profiel naar leden en potentiële leden.
- c. Het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse beleidscyclus van de bond, waarin de te behalen resultaten worden verwoord.
- d. Het organiseren van activiteiten voor de leden van de seniorenraad al dan niet in samenwerking met een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV.
- e. Het bespreken van zaken die tijdens de vergadering van de bondsraad aan de orde zijn, alsmede het zodanig formuleren van voorstellen ten behoeve van de bondsraad.
- f. Het verkiezen van twee leden en twee plaatsvervangende leden uit de seniorenraad die als (plaatsvervangende) afgevaardigde van de seniorenraad deel zullen uitmaken van de bondsraad, zoals bedoeld in artikel 26.1 van de statuten en artikel 24.1 van dit reglement.
- g. Het opstellen van reglementen ten behoeve van het goed functioneren van de seniorenraad. Een dergelijk reglement mag geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met artikelen in statuten en/of dit reglement.
- h. Advies uitbrengen aan het bondsbestuur inzake de benoeming van een functionaris die wordt belast met de coaching en begeleiding van de seniorenraad.

HOOFDSTUK VI Andersactievenraad

Artikel 26. De andersactievenraad

1. De andersactievgroep kent een andersactievenraad bestaande uit ten minste negen en ten hoogste vijftientig leden van de andersactievgroep.
2. Door of namens de voorzitter van de andersactievenraad wordt - in samenwerking met het bondsbestuur - via de website van de bond, een bondsblad of anderszins kenbaar gemaakt aan de leden binnen de andersactievgroep, dat er een (of meer) vacature(s) is (zijn) voor de andersactievenraad en tot welke datum kandidaten voor die vacature(s) in de andersactievenraad kunnen worden voorgedragen.
3. Kandidaat-lid voor de andersactievenraad wordt men op voordracht van de andersactievenraad of door eigen aanmelding. De voordracht tot kandidaat-lid dient schriftelijk te worden ingediend bij de voorzitter van de andersactievenraad op de wijze als is aangegeven in de aankondiging als bedoeld in lid 2 van dit artikel.
4. Indien sprake is van een voordracht als bedoeld in lid 3 van dit artikel, moet het betreffende kandidaat-lid een document overleggen waaruit blijkt van de voordracht van de andersactievenraad.

Artikel 27. Verkiezing leden andersactievenraad

1. De verkiezing van de leden van de andersactievenraad vindt ten hoogste eenmaal per jaar plaats.
2. De verkiezing van de leden van de andersactievenraad geschiedt door en uit de leden van de andersactievgroep door middel van stemformulieren - al dan niet in digitale vorm - welke door of namens de voorzitter van de andersactievenraad - in samenwerking met het bondsbestuur - tijdig aan alle leden van de andersactievgroep worden toegezonden. Ieder zodanig lid kan diens stem uitbrengen op de wijze en binnen de termijn als op het stemformulier staat vermeld.
3. Alle kandidaten voor de andersactievenraad worden in alfabetische volgorde op het stemformulier vermeld. Het stemformulier gaat vergezeld van enige relevante informatie over de kandidaten al dan niet in de vorm van een beknopt curriculum vitae. Op het stemformulier en/of in een begeleidend document wordt duidelijk vermeld hoe het stemformulier moet worden ingevuld, alsmede de uiterlijke datum en de wijze waarop het stemformulier moet worden geretourneerd.
4. Elk lid van de andersactievgroep kan één stem uitbrengen.
5. Een lid van de andersactievgroep kan zijn stemrecht ook uitoefenen door middel van een elektronisch communicatiemiddel, mits de stemgerechtigde via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd en het stemrecht kan uitoefenen.
Het bondsbestuur kan voorwaarden stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Deze voorwaarden worden bij de oproeping bekend gemaakt.
6. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld conform het bepaalde in een voorafgaand door de andersactievenraad vast te stellen verkiezingsreglement. De wijze van verkiezing alsmede de wijze waarop de uitslag van de verkiezing wordt vastgesteld, geschiedt zodanig dat een evenwichtige samenstelling van de andersactievenraad zoveel mogelijk is gewaarborgd zoals bijvoorbeeld, achtergrond, leeftijd en woonplaats.
Het verkiezingsreglement voorziet daarnaast in een regeling voor de situatie waarin twee of meer kandidaten een gelijk aantal stemmen verwerven, maar er slechts één (of in het geval van meerdere, de laatste) vacature is.

Artikel 28. Benoeming leden van de andersactievenraad

Ten aanzien van de benoeming leden van de andersactievenraad is het bepaalde in artikel 10 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor "sectorraad" moet worden gelezen "andersactievenraad";
- b. voor (werkend) "sectorlid" of "sectorleden" moet worden gelezen "lid of leden van de andersactievgroep";
- c. voor "sectorvoorzitter" moet worden gelezen "voorzitter van de andersactievenraad".

Artikel 29. Vergaderorde andersactievenraad

Ten aanzien van de vergaderorde van de seniorenraad is het bepaalde in artikel 11 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

- a. voor “sectorraad” moet worden gelezen “andersactievenraad”;
- b. voor (werkend) “sectorlid” of “sectorleden” moet worden gelezen “lid of leden van de andersactievengroep”;
- c. voor “sectorvoorzitter” moet worden gelezen “voorzitter van de andersactievenraad”.

Artikel 30. Benoeming leden van de andersactievenraad als afgevaardigden in de bondsraad

1. De andersactievenraad benoemt uit zijn midden twee leden die zitting hebben in de bondsraad als afgevaardigde van de andersactievenraad.
2. Indien en zodra er een vacature is binnen de bondsraad, worden de leden van de andersactievenraad daarvan op de hoogte gesteld door de voorzitter van de andersactievenraad.
3. Leden van de andersactievenraad die zich kandidaat willen stellen als afgevaardigde van de andersactievenraad in de bondsraad, kunnen zich daartoe aanmelden bij de voorzitter van de andersactievenraad op de wijze en binnen de termijn die daartoe door de voorzitter van de andersactievenraad is kenbaar gemaakt.
4. Binnen de andersactievenraad vindt - conform het bepaalde in artikel 29 juncto artikel 11 lid 8 - besluitvorming plaats ter benoeming van de afgevaardigden naar de bondsraad.
5. De uitslag van de verkiezing wordt als volgt bepaald:
  - a. indien sprake is van één vacature, wordt het lid van de andersactievenraad die de meeste stemmen op zich weet te verwerven als lid van de bondsraad benoemd.
  - b. indien sprake is van meerdere vacatures, worden de leden van de andersactievenraad die de meeste stemmen op zich weten te verwerven als lid van de bondsraad benoemd;
  - c. indien bij de enige of laatste vacature twee of meer leden van de andersactievenraad een gelijk aantal stemmen verwerven, beslist het lot;
  - d. indien het aantal leden van de andersactievenraad dat zich kandidaat stelt gelijk is aan het aantal vacatures, dan worden die leden als afgevaardigden van de andersactievenraad in de bondsraad benoemd.
6. Op gelijke wijze wordt een afzonderlijke plaatsvervanger voor iedere afgevaardigde benoemd.

Artikel 31. Taken en bevoegdheden andersactievenraad

De andersactievenraad is in ieder geval verantwoordelijk voor:

- a. De vorming van het vakbondswerk, waaronder het beleid, ten behoeve van de andersactieven en heeft ten aanzien van die aangelegenheden besluitvormende bevoegdheid.
- b. Het vestigen van een herkenbaar profiel naar leden en potentiële leden.
- c. Het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse beleidscyclus van de bond, waarin de te behalen resultaten worden verwoord.
- d. Het organiseren van activiteiten voor de leden van de andersactievengroep al dan niet in samenwerking met een andere tot het CNV behorende vakbond of het CNV.
- e. Het bespreken van zaken die tijdens de vergadering van de bondsraad aan de orde zijn, alsmede het zonedig formuleren van voorstellen ten behoeve van de bondsraad.
- f. Het verkiezen van twee leden en twee plaatsvervangende leden uit de andersactievenraad die als (plaatsvervangende) afgevaardigde van de andersactievenraad deel zullen uitmaken van de bondsraad, zoals bedoeld in artikel 26.1 van de statuten en artikel 30.1 van dit reglement.
- g. Het opstellen van reglementen ten behoeve van het goed functioneren van de andersactievenraad. Een dergelijk reglement mag geen bepalingen bevatten die strijdig zijn met artikelen in statuten en/of dit reglement.
- h. Advies uitbrengen aan het bondsbestuur inzake de benoeming van een functionaris die wordt belast met de coaching en begeleiding van de andersactievenraad.

Artikel 32. Samenstelling van het bondsbestuur; kandidaatstelling en benoeming

1. Bij de samenstelling van het bondsbestuur wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van het bondsbestuur vragen waarbij het bondsbestuur als geheel in ieder geval wordt samengesteld op basis van algemene bestuurlijke kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de bond en met een spreiding van deskundigheden en achtergronden. De aandachtspunten met betrekking tot de van een afzonderlijk lid van het bondsbestuur gevraagde deskundigheid en achtergrond worden per vacature vastgelegd in een profielschets.
2. De profielschets wordt na overleg met de bondsraad opgesteld door het bondsbestuur. Vervolgens wordt de profielschets ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van toezicht, waarna de bondsraad de profielschets vaststelt. De profielschets is voor ieder lid openbaar.
3. Op het moment dat er een vacature ontstaat in het bondsbestuur gaat het bondsbestuur na of de bestaande profielschets nog voldoet. Zo nodig wordt de profielschets bijgesteld op de wijze als omschreven in lid 2 van dit artikel.
4. Het bondsbestuur maakt een algemene profielschets op waarin de kwaliteiten en eigenschappen, die van een lid van het bondsbestuur worden verwacht, zijn opgenomen, en vult deze bij het vervullen van een vacature - met in achtneming van het daartoe in de statuten bepaalde - aan met een specifieke detaillering naar deskundigheid en achtergrond.
5. Het profiel voor een lid van het bondsbestuur bevat tenminste de volgende aspecten:
  - lid van de bond;
  - algemene bestuurlijke kwaliteiten en ervaring;
  - een juist evenwicht in betrokkenheid en bestuurlijke afstand;
  - integriteit, verantwoordelijkheidsgevoel en een onafhankelijke opstelling.
6. Van de voorzitter van het bondsbestuur worden, onverminderd de profielschets, specifieke eigenschappen en kwaliteiten verwacht, die door de raad van toezicht - op voorstel van het bondsbestuur - worden vastgesteld.

In het bijzonder dient de voorzitter van het bondsbestuur:

  - het vermogen te hebben om met autoriteit en een natuurlijk gezag de voorzittersfunctie in het bondsbestuur te vervullen;
  - over de persoonlijkheid en achtergrond te beschikken om een leidende rol te vervullen bij de menings- en besluitvorming van het bondsbestuur;
  - over inzicht en overzicht te beschikken ten aanzien van de taken en functie van het bondsbestuur;
  - over zodanige eigenschappen en uitstraling te beschikken dat hij zo nodig extern een rol in het belang van de bond kan vervullen.
7. Kandidaten voor het bondsbestuur kunnen - met inachtneming van het bepaalde in de vastgestelde profielschets - worden gesteld door het bondsbestuur, de raad van toezicht alsmede op voorstel van de bondsraad.
8. De sollicitatieprocedure leidt tot rapportage aan de bondsraad met een bindende voordracht als bedoeld in artikel 16 lid 2 van de statuten. De zorgvuldigheid wordt daarbij te allen tijde door de raad van toezicht gewaarborgd.
9. De voorgedragen kandidaat presenteert zich tijdens de bondsraadvergadering waarin de benoeming van de betreffende kandidaat door de bondsraad is geagendeerd in aanwezigheid van het bondsbestuur en de raad van toezicht. Na deze presentatie besluit de bondsraad buiten aanwezigheid van de betreffende kandidaat tot het al dan niet benoemen van de betreffende kandidaat. Indien niet tot benoeming wordt besloten, is de raad van toezicht - conform het bepaalde in artikel 16 lid 4 van de statuten - opnieuw gerechtigd tot het voordragen van een kandidaat.
10. Van de leden van het bondsbestuur wordt verwacht dat zij zich blijven verdiepen in de ontwikkelingen op het gebied van de activiteiten en de specifieke functies van de bond.

Artikel 33. Werknemersoverleg

1. Het bondsbestuur onderkent de waarde van een vertegenwoordigend overleg namens werknemers als een functioneel element in de organisatie en benut dit overleg ten volle. Het bondsbestuur neemt de vigerende wet- en regelgeving ter zake in acht, bevordert de totstandkoming van de benodigde reglementen en handelt conform deze reglementen.

Artikel 34. Taken en bevoegdheden van het bondsbestuur

1. Het bondsbestuur is belast met de algemene leiding van de bond, onverminderd zijn specifieke taken zoals genoemd in de statuten en in lid 6 van dit artikel, hetgeen onder meer betekent dat het bondsbestuur verantwoordelijk is voor het realiseren van de doelstellingen van de bond, de strategie en het beleid.
2. Het bondsbestuur legt hierover verantwoording af aan de bondsraad en de raad van toezicht. Het afleggen van de verantwoording door het bondsbestuur geschiedt niet via individuele contacten, maar in het overleg tussen raad van toezicht en het bondsbestuur.
3. Het bondsbestuur dient primair het belang van de bond in relatie tot de maatschappelijke functie van de bond en maakt bij de beleidsvorming een evenwichtige afweging van de belangen van allen die bij de bond betrokken zijn.
4. Het bondsbestuur is zich bewust van diens verantwoordelijkheid, maatschappelijke positie en voorbeeldfunctie en zal uit dien hoofde geen handelingen verrichten of nalaten die de reputatie van de bond schaden.
Het bondsbestuur bevordert dat de medewerkers van de bond zich eveneens volgens deze norm gedragen.
5. De verantwoordelijkheid voor het besturen van de bond berust bij het bondsbestuur als collectief. Individuele leden van het bondsbestuur kunnen in het bijzonder worden belast met bepaalde onderdelen van de bestuurstaak, onverminderd de collectieve verantwoordelijkheid van het bondsbestuur als geheel. Het bondsbestuur blijft collectief verantwoordelijk voor besluiten, ook indien deze zijn voorbereid door individuele leden van het bondsbestuur. Een individueel lid van het bondsbestuur kan slechts die bevoegdheden uitoefenen die het bondsbestuur uitdrukkelijk aan hem heeft toegekend of gedelegeerd en hij kan nimmer bevoegdheden uitoefenen die verder strekken dan de bevoegdheden die het bondsbestuur als geheel kan uitoefenen.
6. Het bondsbestuur is in het bijzonder belast met:
  - a. voorbereiding van het door de bondsraad vast te stellen beleid;
  - b. de uitvoering van het door de bondsraad vastgestelde bondsbeleid;
  - c. de zorg voor de beleidsontwikkeling;
  - d. toezicht op het functioneren van de sectorraden, raad van zelfstandige professionals, seniorenraad en de andersactievenraad;
  - e. het zorgdragen voor het goed functioneren van- en het leiding geven aan de werkorganisatie van de bond, waaronder begrepen het vervullen van het werkgeverschap in de meest ruime zin van het woord ten aanzien van alle personen die als werknemer zijn verbonden aan de bond, doch met uitzondering van personen die deel uitmaken van het bondsbestuur;
  - f. het onderhouden van contacten met de CNV, collega-vakbonden in binnen- en buitenland, alsmede met werkgeversorganisaties, politiek en overheid en anders stakeholders;
  - g. de handhaving en naleving van de statuten en reglementen van de bond;
  - h. het bevorderen van een doelgerichte en doelmatige aanwending van de middelen van de bond;
  - i. het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van het financiële beleid;
  - j. het bevorderen van de maatschappelijke verankering van de bond.
7. Ieder lid van het bondsbestuur heeft te allen tijde recht op inzage in, en controle van, de boeken en de financiële positie van de bond. Tevens laat het bondsbestuur jaarlijks een verplicht accountantsonderzoek instellen. Ieder lid van het bondsbestuur is in dit kader steeds gehouden alle gewenste medewerking te verlenen en inlichtingen te verstrekken.
8. Binnen de wettelijke en statutaire bestuurlijke verantwoordelijkheden van elk lid van het bondsbestuur afzonderlijk, is de voorzitter van het bondsbestuur in het bijzonder verantwoordelijk voor de voortgang van de werkzaamheden van het bondsbestuur en van het besluitvormingsproces van het bondsbestuur. De voorzitter van het bondsbestuur is samen met de voorzitter van de raad van toe-

zicht in het bijzonder ook verantwoordelijk voor een goed overleg tussen het bondsbestuur en raad van toezicht en de voorbereiding van de (gezamenlijke) vergaderingen en van de werkzaamheden van de raad van toezicht.

9. Door het bondsbestuur wordt - na overleg met de raad van toezicht - een verdeling van taken en aandachtsgebieden opgemaakt. Onverminderd de collectieve verantwoordelijkheid van het bondsbestuur is een lid van het bondsbestuur door zowel de overige leden van het bondsbestuur als de raad van toezicht aanspreekbaar op de aan dit lid toegewezen taken en aandachtsgebieden, met name op de voorbereiding en uitvoering van het beleid.
10. Het bondsbestuur bespreekt regelmatig zijn eigen functioneren en de onderlinge verhoudingen en stelt zijn werkwijze op grond daarvan bij. Het bondsbestuur informeert de raad van toezicht op hoofdlijnen

Artikel 35. Vergaderingen van het bondsbestuur; besluitvorming

1. De voorzitter van het bondsbestuur leidt de vergaderingen en draagt met de overige leden van het bondsbestuur zorg voor de uitvoering van de daarin vermelde besluiten.
2. De voorzitter en de algemeen secretaris dragen zorg voor het uitschrijven en voorbereiden van de vergaderingen van het bondsbestuur, de vergaderingen van de bondsraad en, indien van toepassing, de daaruit samengestelde commissies.
3. De algemeen secretaris is belast met het voeren van de correspondentie en het (doen) verzorgen van de notulen/besluitenlijst van de vergaderingen van het bondsbestuur.
4. De leden van het bondsbestuur bevorderen zoveel mogelijk dat besluiten bij unanimitéit worden genomen. Ieder lid van het bondsbestuur heeft één stem. Indien unanimitéit niet haalbaar blijkt en de wet, de statuten van de bond of dit Reglement geen grotere meerderheid voorschrijven, worden besluiten van het bondsbestuur genomen bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Bij het staken van stemmen is het voorstel verworpen.
5. Besluiten van het bondsbestuur worden in beginsel genomen in een vergadering van het bondsbestuur.
6. Het bondsbestuur neemt geen besluiten op een gebied waarvoor een bepaald lid van het bondsbestuur in het bijzonder verantwoordelijk is indien dat lid afwezig is.
7. Het bondsbestuur mag afwijken van het bepaalde in lid 5 en 6 van dit artikel indien de voorzitter van het bondsbestuur dit noodzakelijk acht gezien het dringende karakter of andere omstandigheden van de zaak, mits alle leden van het bondsbestuur in staat worden gesteld deel te nemen aan de besluitvorming. De voorzitter en de algemeen secretaris van het bondsbestuur stellen een verslag op van aldus genomen besluiten, dat bij de stukken voor de volgende vergadering van het bondsbestuur wordt toegevoegd.
8. Van een door het bondsbestuur genomen besluit kan extern worden blijk gegeven door een verklaring van de voorzitter of de algemeen secretaris van het bondsbestuur.

HOOFDSTUK VIII Raad van toezicht

Artikel 36. Taken en bevoegdheden raad van toezicht

1. De raad van toezicht heeft tot taak integraal toezicht te houden op het beleid van het bondsbestuur en op de algemene gang van zaken binnen de bond en de eventueel met de bond verbonden rechtspersonen. De raad van toezicht vervult ten opzichte van het bondsbestuur een werkgeversrol en staat het bondsbestuur daarnaast met raad terzijde. Bij de vervulling van zijn taak richt de raad van toezicht zich naar het belang van de bond.
2. De raad van toezicht toetst of het bondsbestuur bij zijn beleidsvorming en de uitvoering van zijn bestuurstaken oog houdt op het belang van de organisatie van de bond in relatie tot de maatschappelijk functie van de bond en een zorgvuldige en evenwichtige afweging heeft gemaakt van de belangen van allen die bij de bond betrokken zijn.
3. Het bondsbestuur verschaft de raad van toezicht tijdig de voor een adequaat functioneren benodigde informatie. In de regel zal dit geschieden als voorbereiding van dan wel tijdens de vergaderingen van de raad van toezicht. Indien daarvoor aanleiding is, zal het bondsbestuur de raad van toezicht tussentijds van relevante informatie voorzien. In ieder geval verwacht de raad van toezicht dat het bondsbestuur de raad van toezicht op de hoogte zal houden ten aanzien van alle gewichtige aangelegenheden binnen de bond.
4. (Een afvaardiging van) de raad van toezicht woont de bondsraadvergaderingen bij. De voorzitter van de raad van toezicht of - in het geval hij daartoe niet in de gelegenheid is - een ander lid van de raad van toezicht, beantwoordt - voor zover nodig - vragen van de bondsraad die verband houden met de taken en bevoegdheden van de raad van toezicht.

Artikel 37.   Functioneren leden van de bondsraad en plaatsvervanging

1. Uitgaande van het belang van de bond streeft het bondsbestuur in zijn handelen naar voldoende draagvlak bij de medewerkers.
2. Indien een lid van de bondsraad regelmatig afwezig is van bondsraadvergaderingen wordt hij daartoe ter verantwoording geroepen door de voorzitter van het bondsbestuur en wordt de voorzitter van de sectorraad, raad van zelfstandige professionals, seniorenraad respectievelijk de andersactievenraad waarvan het betreffende lid van de bondsraad deel uitmaakt, daarvan in kennis gesteld. Indien verbetering van aanwezigheid niet mogelijk is of blijkt wordt het betreffende lid van de bondsraad verzocht diens zetel in de bondsraad ter beschikking te stellen.
3. Binnen drie maanden na het aftreden van een lid van de bondsraad zal een nieuw lid door de sectorraad, raad van zelfstandige professionals, seniorenraad respectievelijk de andersactievenraad waarvan het aftredende lid afgevaardigde was, moeten worden verkozen.
4. Bij ontstentenis van een lid van de bondsraad treedt zijn plaatsvervanger onmiddellijk in functie. Het desbetreffende lid van de bondsraad stelt hiervan de algemeen secretaris van het bondsbestuur direct in kennis.

Artikel 38.   Taken en bevoegdheden van de bondsraad

De bondsraad is, naast de uit de wet en de statuten voortvloeiende taken en bevoegdheden, in het bijzonder belast met:

- a. de vaststelling op hoofdlijnen van het algemeen bondsbeleid, dat vooral is gericht op de sturing en profilering van de bond in algemene zin;
- b. bespreking van het door het bondsbestuur voorgestane en gevoerde beleid;
- c. het vaststellen van het meerjarenbeleidsstrategieplan;
- d. de behandeling en indien van toepassing goedkeuring van voorstellen van het bondsbestuur, sectorraden, de raad van zelfstandige professionals, de seniorenraad en de andersactievenraad.
- e. bespreking van CNV-brede aangelegenheden, waaronder de voorbereiding van een algemene ledenvergadering van het CNV;
- f. alle overige zaken voor zover deze in de wet, statuten of huishoudelijk reglement zijn voorbehouden aan de bondsraad.

Artikel 39. Agendacommissie

1. De agendacommissie bestaat uit drie personen die door en uit de bondsraad zijn gekozen. In een vacature in de agendacommissie wordt zo spoedig mogelijk voorzien. De bondsraad besluit welke leden deel uitmaken van de agendacommissie.
2. De agendacommissie kiest uit haar midden een voorzitter.
3. Het bondsbestuur stelt in overleg met de agendacommissie de agenda van de bondsraad vast. In verband daarmee komt de agendacommissie voorafgaand aan een bondsraadsvergadering bijeen.
4. Het bondsbestuur verschaft uit eigen beweging en tijdig de informatie aan de leden van de agendacommissie die zij nodig hebben om adequaat te kunnen te functioneren en hun taken naar behoren te kunnen uitoefenen. Deze informatie wordt zoveel mogelijk schriftelijk verstrekt.
5. De agendacommissie bepaalt verder in onderling overleg de werkwijze van de agendacommissie.
6. Een lid van de agendacommissie wordt als zodanig benoemd voor een periode van vier jaar en is eenmaal herbenoembaar.

Artikel 40. Geschillencommissie

1. De geschillencommissie bestaat uit vier personen die allen deel uitmaken van de bondsraad. In een vacature in de geschillencommissie wordt zo spoedig mogelijk voorzien. De bondsraad besluit welke leden van de bondsraad deel uitmaken van de geschillencommissie.
2. De commissie benoemt uit haar midden een voorzitter.
3. Een lid van de geschillencommissie wordt als zodanig benoemd voor een periode van vier jaar en is eenmaal herbenoembaar.
4. Een geschil wordt door middel van een schriftelijk verzoek kenbaar gemaakt aan de voorzitter van de geschillencommissie. In dat verzoek wordt in ieder geval vermeld de namen van de verzoeker en de betrokken andere partij(en), alsmede een beknopte omschrijving van het geschil.
5. Binnen zes weken na ontvangst van het schriftelijk verzoek daartoe doet de geschillencommissie schriftelijk uitspraak in het geschil, tenzij de geschillencommissie binnen twee weken na ontvangst van het verzoek te kennen geeft die termijn te zullen verlengen tot acht weken.
6. Indien bij de geschillencommissie een beroep is ingesteld op grond van artikel 8 lid 3 van de statuten kan zij besluiten (i) de betrokkene alsnog tot lid van de bond toe te laten, dan wel (ii) de betrokkene niet als lid van de bond toe te laten. Indien zij tot laatstgenoemd oordeel komt, moet zij zulks motiveren.
7. Van de beslissingen van de geschillencommissie staat geen beroep open bij de bondsraad.
8. Ieder lid van de geschillencommissie verbindt zich zowel tijdens zijn lidmaatschap van deze commissie als ook daarna op geen enkele wijze aan wie dan ook enige mededeling te doen van gegevens van vertrouwelijke aard betreffende de bond, die het lid van de geschillencommissie ter kennis is gekomen in het kader van de uitoefening van zijn werkzaamheden voor deze commissie en waarvan hij weet of dient te weten dat deze vertrouwelijk is, tenzij hij zulks bij wet verplicht is.

Artikel 41. Financiële commissie

1. De financiële commissie bestaat uit vier personen die door en uit de bondsraad zijn gekozen. In een vacature in de financiële commissie wordt zo spoedig mogelijk voorzien. De bondsraad besluit welke leden deel uitmaken van de financiële commissie.
2. De voorzitter van de financiële commissie wordt in functie door de bondsraad benoemd. De voorzitter van de financiële commissie fungeert als woordvoerder namens de financiële commissie in de bondsraadvergadering en naar het bondsbestuur toe.
3. Een lid van de financiële commissie wordt als zodanig benoemd voor een periode van vier jaar en is eenmaal herbenoembaar.
4. De financiële commissie is belast met het onderzoeken van de balans en de staat van baten en lasten van de bond en brengt aan de bondsraad zowel mondeling als schriftelijk verslag uit van haar

bevindingen. Vereist het onderzoek van de rekening en verantwoording bijzondere boekhoudkundige kennis, dan kan de financiële commissie, mits met goedkeuring van het bondsbestuur, zich voor rekening van de bond door een deskundige doen bijstaan.

Het bondsbestuur is verplicht aan de financiële commissie ten behoeve van haar onderzoek alle door haar gewenste inlichtingen te verschaffen, haar desgewenst de kas en de waarden te vertonen en de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de bond voor raadpleging beschikbaar te stellen.

Artikel 42. Cao-commissie en kaderstructuur

1. Leden van de cao-commissie worden door en uit de leden gekozen.
De leden zijn terstond herkiesbaar.
2. De voorzitter van de cao-commissie wordt door en uit de leden van de cao-commissie gekozen.
3. Cao-commissies maken deel uit van een kaderstructuur met onder andere cao-commissies, bedrijfsledengroepen, centrale bedrijfsledengroepen, districtskadergroepen, branchegroepen, bedrijfstakgroepen, verantwoordings- en belanghebbendenorganen en andere vormen van kadergroepen zoals werk- en projectgroepen en commissies. Het bondsbestuur delegeert de bevoegdheid om dit soort kadergroepen op te richten en te begeleiden aan medewerkers van de bond.
4. Het bepaalde in lid 1 en lid 2 van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de overige groepen en commissies als bedoeld in lid 3 van dit artikel.
5. Deelname aan de kaderstructuur staat open voor alle leden.
6. Kaderleden die in deze structuur actief zijn, kunnen gebruik maken van de daartoe door de bondsraad - op voorstel van het bondsbestuur - vastgestelde declaratieregeling.

HOOFDSTUK XI Collectieve arbeidsovereenkomst

Artikel 43. Algemene bepalingen

1. Bij het afsluiten of wijzigen van een cao gelden de beleidsuitgangspunten van de bond en het door de bondsraad vastgestelde algemene arbeidsvoorwaardenbeleid. De cao wordt getoetst aan de beleidsuitgangspunten en het algemene arbeidsvoorwaardenbeleid van de bond.
2. Overeenkomstig het bepaalde in de statuten zal het bondsbestuur de leden dan wel vertegenwoordigers van de leden raadplegen:
  - a. over de voorstellen voor de cao die op hen van toepassing is;
  - b. indien de aard der onderhandelingen daartoe aanleiding geeft, tijdens de onderhandelingen over de cao die op hen van toepassing is;
  - c. bij het afsluiten van de cao die op hen van toepassing is.
3. Deze raadplegingen kunnen mondeling geschieden in al dan niet daartoe belegde vergaderingen, maar ook schriftelijk of door middel van video-conferencing.
4. De vergaderingen waar de voorstellen worden vastgesteld, waar tussentijds overleg wordt gepleegd en waar het bereikte resultaat wordt vastgesteld vinden plaats onder verantwoordelijkheid van de betrokken cao-onderhandelaar. Indien de betrokken cao-onderhandelaar niet persoonlijk bij die vergadering aanwezig kan zijn, stelt de vergadering een rapportage op van het resultaat van de vergadering en brengt die zo snel mogelijk ter kennis van de betrokken cao-onderhandelaar. Indien het bondsbestuur van oordeel is dat de beslissing van de leden, op wie de cao van toepassing is, in strijd is met de beleidsuitgangspunten van de bond, dan kan de bondsraad het bondsbestuur op zijn voorstel machtigen van de beslissingen van de leden af te wijken.
5. Een cao kan betrekking hebben op:
  - a. een onderneming met één vestiging; b. een onderneming met meerdere vestigingen of een concern; c. een landelijke bedrijfstak.
6. Voor iedere afzonderlijke cao, die betrekking heeft op een landelijke bedrijfstak, een onderneming met meerdere vestigingen of op meerdere ondernemingen, kan door het bondsbestuur een cao-commissie worden ingesteld, voor zover deze bevoegdheid nog niet is neergelegd bij een ander in de statuten of huishoudelijk reglement vermeld bestuur.

Collectieve arbeidsovereenkomst voor een onderneming met één vestiging

7. De bezoldigde bestuurder stelt de bedrijfsledengroep in de gelegenheid te worden geraadpleegd over de voorstellen voor de cao. De bedrijfsledengroep stelt deze voorstellen vast.
8. Tussentijds zal, indien de aard van de onderhandelingen daartoe naar de mening van de bezoldigde bestuurder aanleiding geeft, overleg worden gepleegd met het bestuur van de bedrijfsledengroep.
9. Het bereikte resultaat wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de leden die werkzaam zijn bij de betreffende vestiging.

Collectieve arbeidsovereenkomst voor een onderneming met meerdere vestigingen of een concern

10. De bezoldigde bestuurders stellen de bedrijfsledengroepen in de gelegenheid te worden geraadpleegd over de voorstellen voor de cao. De centrale bedrijfsledengroep stelt deze voorstellen vast.
11. Tussentijds zal, indien de aard van de onderhandelingen daartoe naar de mening van de bezoldigde bestuurders aanleiding geeft, overleg worden gepleegd met de centrale bedrijfsledengroep.
12. Het bereikte resultaat wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de leden die werkzaam zijn bij de betreffende vestigingen of concern.

Collectieve arbeidsovereenkomst voor een landelijke bedrijfstak

13. De bezoldigde bestuurder raadpleegt het bondsbestuur of de cao-commissie over de voorstellen voor de cao. Het bondsbestuur stelt, gehoord hebbende de leden, deze voorstellen vast.
14. Tussentijds zal, indien de aard van de onderhandelingen daartoe naar de mening van de bezoldigde bestuurder aanleiding geeft, overleg worden gepleegd met het de cao-commissie.
15. De leden die werkzaam zijn binnen de betreffende bedrijfstak, beslissen over het bereikte resultaat, waarna de cao-commissie het resultaat vaststelt.

Artikel 44. Stakingsregeling

1. Nimmer zal tot staking worden overgegaan, dan nadat door of namens het bondsbestuur met de betrokken leden of voor een landelijke bedrijfstak cao, de cao commissie is vergaderd en de vergadering zich bij schriftelijke stemming met ten minste drie vierde van de geldig uitgebrachte stemmen voor staking heeft uitgesproken. Blanco stemmen en ongeldige stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht. Over deze vergadering worden de leden van de bondsraad van de desbetreffende sector geïnformeerd. Hierna beslist het bondsbestuur of tot staking zal worden overgegaan. Het bondsbestuur beslist, gehoord het resultaat van het overleg met de betrokken leden, over opheffing of voortzetting van een staking.
2. In bijzondere gevallen kan het bondsbestuur van deze procedure afwijken onder het afleggen van verantwoording aan de bondsraad.
3. Het bondsbestuur zal de leiding bij werkstaking of het begeleiden van door uitsluiting getroffen leden op zich nemen en de nodige maatregelen treffen.
4. De bond vormt en houdt in stand een weerstandsfonds, waaruit aan de leden uitkeringen kunnen worden verstrekt bij een al dan niet door de bond geproclameerde staking, bij uitsluiting en slachtofferschap. De inkomsten van dit fonds bestaan uit:
  - a. een bij de behandeling van de financiële jaarstukken door de bondsraad te bepalen bedrag;
  - b. eventueel van de leden te heffen extra contributie overeenkomstig een door de bondsraad genomen besluit;
  - c. vrijwillige bijdragen en giften.
5. Bij een staking als bedoeld in lid 1 van dit artikel en bij uitsluiting hebben de leden, die daarbij betrokken zijn, recht op een uitkering uit de weerstandskas, indien zij ten minste drie maanden onafgebroken lid zijn van de bond en hun contributie overeenkomstig het bepaalde in de statuten en het Reglement hebben voldaan.
6. Het bondsbestuur is voorts bevoegd om aan werknemers die bij de aanvang van een actie lid worden van de bond casu quo korter dan drie maanden lid zijn, een uitkering te verstrekken.
7. Het bedrag van de (netto)stakingsuitkering wordt vastgesteld door de bondsraad op voorstel van het bondsbestuur.
8. Geen uitkering wordt verleend aan hen, die hun verplichtingen tegenover de bond, met name die van juiste contributiebetaling, niet zijn nagekomen.
9. Het bondsbestuur is bevoegd uitkering te weigeren aan leden, die zich niet willen onderwerpen aan door het bondsbestuur vastgestelde controlemaatregelen. Worden de maatregelen, door het bondsbestuur getroffen, niet stipt uitgevoerd door de schuld van de betrokken werknemers, dan heeft het bondsbestuur het recht de uitkering te doen inhouden.
10. Het bondsbestuur heeft het recht om achterstallige contributie met de stakingsuitkering te verrekenen.
11. Een lid die als gevolg van een niet door de bond geproclameerde staking zijn werkzaamheden niet meer kan uitoefenen en geen inkomen casu quo loon ontvangt, één en ander ter beoordeling van het bondsbestuur, ontvangt gedurende deze periode met een maximum van acht weken een uitkering als geregeld in lid 5 van dit artikel.
12. De in lid 11 van dit artikel bedoelde uitkering vervalt indien het lid zijn eventueel aangeboden passende arbeid weigert te aanvaarden.
13. De beslissing omtrent het bepaalde in lid 11 van dit artikel alsmede omtrent de aanvaarding respectievelijk weigering van aangeboden passende arbeid, berust bij het bondsbestuur van welke beslissing beroep open staat bij de geschillencommissie genoemd in artikel 31 van de statuten.
14. Het bondsbestuur is bevoegd de uitkeringsduur met maximaal vier weken te verlengen.

HOOFDSTUK XIII Diversen

Artikel 45. Kostenvergoeding kaderleden

1. Leden kunnen op grond van het bepaalde in artikel 27 lid 4 van de statuten een bondsraadvergadering bijwonen. Uitsluitend kaderleden - niet zijnde bondsraadleden - kunnen ter zake van hun aanwezigheid bij een bondsraadvergadering aanspraak maken op een reiskostenvergoeding vanwege de bond. Verletkosten worden niet vergoed, met uitzondering van de situatie waarin een kaderlid wegens bijzondere reden een persoonlijke uitnodiging heeft ontvangen om de bondsraadvergadering bij te wonen.
2. Leden - niet kaderleden - kunnen ter zake van hun aanwezigheid bij een bondsraadvergadering uitsluitend aanspraak maken op een vergoeding van reiskosten en verletkosten vanwege de bond in de situatie waarin een lid wegens bijzondere reden een persoonlijke uitnodiging heeft ontvangen om de bondsraadvergadering bij te wonen.

Artikel 46. Rechtshulp

Ten dienste van de leden is de gelegenheid geopend tegen bijzondere voorwaarden bij voorkomen- de kwesties voortvloeiend uit of verband houdend met hun arbeidsovereenkomst, juridisch advies en rechtsbijstand te verlenen. De daarbij in acht te nemen regels zijn uitgewerkt in het Reglement Rechts- hulp werk en inkomen en deze regels worden door de bondsraad vastgesteld.

Artikel 47. Openbaarheid en belangenverstrengeling

1. Ieder lid van het de bondsbestuur en ieder lid van de raad van toezicht betracht openheid over diens eventuele nevenfuncties voor zover deze van belang zijn voor en mogelijk van invloed op diens functio- neren als lid van het bondsbestuur respectievelijk de raad van toezicht. Eventuele nevenfuncties van de leden van het bondsbestuur en de raad van toezicht worden vermeld in het jaarverslag van de bond.
2. Ieder lid van het bondsbestuur respectievelijk de raad van toezicht zorgt ervoor, dat er geen strij- digheid ontstaat tussen zijn persoonlijke belangen en de belangen van de bond. Ook elke schijn van belangenverstrengeling tussen de bond en een lid van het bondsbestuur respectievelijk de raad van toezicht zelf wordt vermeden.
3. Een lid van het bondsbestuur respectievelijk de raad van toezicht behaalt persoonlijk geen voorde- len uit transacties of andere handelingen die hij namens de bond verricht. Evenmin verstrekt hij of biedt hij oneigenlijke voordelen aan personen met wie hij transacties namens de bond verricht.

Artikel 48. Wijziging

Het Reglement kan door de bondsraad worden gewijzigd. Voorafgaand aan wijziging van het Reglement vindt ter zake overleg plaats met het bondsbestuur.

Artikel 49. Interpretatie

In geval van onduidelijkheid of verschil van mening over de betekenis van enige bepaling uit het Regle- ment is het oordeel van de geschillencommissie daaromtrent beslissend.

Artikel 50. Toepasselijk recht en jurisdictie

Het Reglement wordt beheerst door Nederlands recht. De Nederlandse rechter is exclusief bevoegd om geschillen als gevolg van of in verband met het Reglement (inclusief geschillen omtrent het bestaan, de geldigheid of de beëindiging van het Reglement) te beslechten.

Artikel 51. Partiële nietigheid

Indien een of meer bepalingen van het Reglement ongeldig zijn of worden tast dit de geldigheid van de overblijvende bepalingen niet aan.

Artikel 52. Vaststelling

Het Reglement is laatstelijk vastgesteld door de bondsraad in zijn vergadering van 4 december 2016.

Reglement Rechtshulp werk en inkomen CNV Vakmensen.nl

NOVEMBER 2021

Inhoudsopgave

Definities		61
Werkings sfeer		62
Aanspraak op rechtshulp		63
Algemene bepalingen inzake de aanspraak op rechtshulp		64
Kosten van rechtsbijstand		66
Aansprakelijkheid		67
Geschillen en uitzonderingen		67
Bijlage 1	Rechtsgebieden (artikel 3)	68
Bijlage 2	Rechtshulp inzake verkeersrecht (artikel 3)	69
Bijlage 3A	Klachtenprocedure	71
Bijlage 3B	Klachtenreglement (artikel 16)	74

Definities

Artikel 1 (begripsbepaling)

Het lid heeft jegens CNV Vakmensen aanspraak op rechtshulp krachtens het bepaalde in het Huishoudelijk Reglement van CNV Vakmensen met betrekking tot juridisch advies en rechtsbijstand, waarbij in dit reglement Rechtshulp werk en inkomen wordt verstaan onder:

- a. *CNV Vakmensen:*
De bij de CNV Vakcentrale aangesloten vakbond CNV Vakmensen, gevestigd en kantoor houdende te Utrecht.
- b. *Het lid:*
De natuurlijke persoon die is toegetreden tot CNV Vakmensen en van wie het lidmaatschap conform de bepalingen van de Statuten is ingegaan.
- c. *De medewerker:*
De bondsadvocaat, jurist, of specialist individuele dienstverlening in dienst van CNV Vakmensen dan wel de sociaal juridisch medewerker die werkzaamheden verricht ten behoeve van CNV Vakmensen.
- d. *Juridisch advies:*
Het geven van een mondeling of schriftelijk advies aan leden ter voorkoming of oplossing van een (dreigend) geschil, dat tot stand komt na een inhoudelijke beoordeling van een zaak, waarna aan het lid door de medewerker wordt aangegeven op welke wijze en langs welke weg het lid de zaak verder kan (laten) oppakken.
- e. *Rechtsbijstand:*
Het optreden in of buiten rechte voor en/of namens een lid door een medewerker van CNV Vakmensen, respectievelijk door een andere door CNV Vakmensen aangezochte rechtshulpverlener.
- f. *Collectieve actie:*
Een door het Bondsbestuur als zodanig aangemerkte uiting door werknemers van collectieve onrust tengevolge van een cao-conflict, het afsluiten van een sociaal plan, een reorganisatie, dan wel een andere daarmee vergelijkbare en specifiek aangewezen situatie.

Werkingsfeer

Artikel 2 (toepasselijk recht)

1. Rechtshulp wordt uitsluitend verleend binnen Nederland, in zaken waarin de Nederlandse rechter bevoegd is en Nederlands recht of in Nederland geldend internationaal of supranationaal recht van toepassing is.
2. In zaken waarin grensarbeid aan de orde is, kan CNV Vakmensen er voor kiezen om een verzoek te doen aan een buitenlandse vakbond voor verlening van rechtshulp en kan het lid bij inwilliging van dit verzoek wel worden geholpen in zaken die vallen buiten de werkingsfeer.

Artikel 3 (gebieden van rechtshulp)

1. Rechtshulp wordt gegeven bij geschillen of dreigende geschillen op het gebied van arbeid, inkomen en sociale zekerheid in ruime zin. Bijlage 1 bevat een nadere aanduiding van de toepasselijke rechtsgebieden. Uitgezonderd van dekking op grond van dit reglement zijn geschillen op het terrein van arbeidsongevallen, beroepsziekten, volksverzekeringen, zorgverzekering, studiefinanciering, loon- en inkomstenbelasting en toeslagen. Geschillen met betrekking tot de in de vorige zin uitgezonderde zaken vallen onder de dekking van de CNV Gezinsrechtshulpverzekering op basis van de daarvoor geldende polisvoorwaarden.
2. Ten aanzien van zaken op het gebied van het verkeersrecht zijn nadere voorwaarden gesteld voor de rechtsbijstandverlening. Deze voorwaarden zijn uitgewerkt in *bijlage 2*.

Aanspraak op rechtshulp

Artikel 4 (recht op juridisch advies en rechtsbijstand).

1. Leden en degenen die ingevolge het Huishoudelijk Reglement van CNV Vakmensen in de rechten van leden treden, hebben recht op juridisch advies en rechtsbijstand door CNV Vakmensen onder de voorwaarden zoals neergelegd in dit Reglement rechtshulp werk en inkomen. Juridisch advies en rechtsbijstand worden uitsluitend gegeven in de Nederlandse taal. Daar waar het lid behoefte heeft aan juridisch advies en/of rechtsbijstand in een andere taal dan de Nederlandse taal dient hij zelf zorg te dragen voor een (beëdigd) tolk op eigen risico en eigen kosten.
2. De zaak wordt geacht te zijn ontstaan op de datum waarop het voor het lid duidelijk is of redelijkerwijs duidelijk kan zijn, dat er een vraag of probleem bestaat waarvoor hij rechtsbijstand nodig heeft c.q. zou kunnen hebben.
3. Recht op juridisch advies.
Recht op juridisch advies bestaat met ingang van de dag waarop het aanmeldingsformulier door CNV Vakmensen is ontvangen, met dien verstande dat aanspraak op juridisch advies ten aanzien van een zaak die vóór die datum is ontstaan, is gelimiteerd tot een tijdsbestek van twee uur.
4. Recht op rechtsbijstand.
Recht op rechtsbijstand ontstaat vanaf aanvang van het lidmaatschap voor zover er sprake is van een zaak die is ontstaan na de datum van aanvang van het lidmaatschap.
5. In afwijking van lid 4 kan het Bondsbestuur besluiten op basis van jaarlijks vast te stellen beleid dat rechtsbijstand wordt verleend in een zaak die is ontstaan vóór datum aanvang lidmaatschap, wanneer:
  - a. die zaak samenhangt met een zaak die is ontstaan na datum aanvang lidmaatschap en deze zaken zich bovendien lenen voor gezamenlijke behandeling.
  - b. er sprake is van lidmaatschap in verband met een collectieve actie en de rechtsbijstand betrekking heeft op die collectieve actie.
6. In alle gevallen waarin er binnen zes maanden na aanvang van het lidmaatschap aanspraak op rechtsbijstand wordt gemaakt, is een intentieverklaring omtrent de lidmaatschapsduur vereist.

Artikel 5 (uitsluitingen en beperkingen van rechtshulp)

Geen (vergoeding voor de kosten van) rechtshulp wordt verleend:

- a. Indien de gebeurtenis die het juridische probleem heeft doen ontstaan, het beoogde of redelijkerwijs te verwachten gevolg is geweest van het handelen of nalaten van het lid;
- b. Wanneer een lid problemen heeft die ontstaan uit de hoedanigheid van werkgever, directielid of als Zelfstandige Zonder Personeel;
- c. Aan een lid in een zaak tegen een ander lid of tegen het CNV of een bij het CNV aangesloten organisatie, tenzij CNV Vakmensen gebruik maakt van de in artikel 14 sub a gegeven bevoegdheid;
- d. In zaken waarin cassatieberoep bij de Hoge Raad dient te worden ingesteld. Deze uitsluiting omvat eveneens het aanvragen van een cassatieadvies bij een daartoe bevoegde advocaat;
- e. Indien het financiële belang van het lid bij het geschil of de gebeurtenis (bedoeld wordt de hoofdsom van de vordering) maximaal € 250,- netto bedraagt. Hierop bestaan twee uitzonderingen:
  1. Wanneer sprake is van een periodiek terugkerend te betalen of te ontvangen bedrag;
  2. Wanneer het Bondsbestuur besluit om een zaak vanwege het strategische karakter toch te laten behandelen, ook al betreft het een bedrag onder de hierboven genoemde grens;
- f. Indien en voor zover het lid vóórdat de melding aan CNV Vakmensen is gedaan van de gebeurtenis als bedoeld in artikel 8 lid 1 reeds elders aanspraak heeft gemaakt op rechtsbijstand, dan wel op vergoeding van de kosten van rechtsbijstand;
- g. Indien het lid, nadat de melding aan CNV Vakmensen is gedaan van de gebeurtenis als bedoeld in artikel 8 lid 1, kiest voor inschakeling van een behandelaar, niet zijnde een behandelaar als bedoeld in artikel 1 sub c, dan wel een behandelaar als bedoeld in artikel 7 lid 4. In dit geval kan er slechts aanspraak ontstaan op vergoeding van kosten onder de voorwaarden van en zoals bepaald in artikel 7 lid 1 t/m 3 juncto artikel 14 sub b.

Algemene bepalingen inzake de aanspraak op rechtshulp

Artikel 6 (wijze van behandeling)

Het belang van het lid, niet enig eigen belang van CNV Vakmensen c.q. de medewerker namens CNV Vakmensen is bepalend voor de wijze waarop de rechtshulp door de medewerker wordt verleend.

Artikel 7 (aard en omvang van rechtshulp)

1. De aard en omvang van de te verlenen rechtshulp wordt bepaald op basis van een inhoudelijke beoordeling van de zaak door de behandelend medewerker.
2. Aanspraak op rechtshulp bestaat uitsluitend indien en voor zover er naar het oordeel van de medewerker van CNV Vakmensen een redelijke kans aanwezig is het beoogde resultaat te behalen. Wanneer de medewerker van mening is dat die kans niet langer bestaat, zal hij/zij dit met opgave van redenen schriftelijk aan het lid mededelen.
3. Naast het gestelde in artikel 6 en artikel 7 lid 1 en lid 2 dient er sprake te zijn van een redelijke verhouding tussen de te verwachten kosten en baten voor het verlenen van de rechtshulp.
4. Indien CNV Vakmensen besluit dat de rechtshulp niet wordt verleend door een medewerker als bedoeld in artikel 1 en het lid voor rechtsbijstand door CNV Vakmensen wordt verwezen naar een door CNV Vakmensen ingeschakelde derde behandelaar gebeurt dit op basis van de tussen CNV Vakmensen en de ingeschakelde derde gemaakte afspraken.

Artikel 8 (verplichtingen van het lid)

1. Het lid dient CNV Vakmensen terstond, althans zo spoedig mogelijk, mededeling te doen van een gebeurtenis waaruit een aanspraak op rechtshulp kan voortvloeien.
2. Het lid is verplicht om uit eigen beweging alle inlichtingen te verschaffen waarvan hij kan weten of vermoeden dat deze noodzakelijk zijn voor de behandeling van zijn zaak en om alle door de behandelend medewerker gewenste informatie en bescheiden terstond te verstrekken.
3. Het lid is gehouden om alle medewerking te verlenen die noodzakelijk is voor de behandeling van de zaak en zich te onthouden van met het oog op de behandeling van zijn zaak nadelige handelingen.
4. Tevens is het lid gehouden alle aanwijzingen van CNV Vakmensen op te volgen alsmede om CNV Vakmensen te machtigen alle door CNV Vakmensen noodzakelijk geachte acties in naam van het lid uit te voeren.
5. Kosten voortvloeiend uit het handelen in strijd met dit artikel komen niet voor rekening van CNV Vakmensen. Door CNV Vakmensen in verband hiermee gemaakte kosten kunnen op het lid worden verhaald.

Artikel 8A (persoonsgegevens)

1. Met het melden van de gebeurtenis als bedoeld in artikel 8 lid 1 wordt het lid geacht toestemming te hebben verleend voor het verwerken van zijn persoonsgegevens door CNV Vakmensen. Deze gegevens worden door CNV Vakmensen gebruikt om aan het lid juridisch advies en/of rechtsbijstand te kunnen verlenen en om te kunnen controleren of het lid aan zijn contributieverplichtingen heeft voldaan.

De persoonsgegevens worden door CNV Vakmensen op een zorgvuldige en vertrouwelijke manier verwerkt en bewaard. Daartoe zijn ter beveiliging onder meer passende technische en organisatorische maatregelen getroffen zoals voorgeschreven in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

2. Het lid is bevoegd een door hem gewenste rectificatie in de persoonsgegevens te laten verwerken en is verplicht om een wijziging in zijn persoonsgegevens door te geven aan CNV Vakmensen.
3. Het lid is bevoegd de in lid 1 gegeven toestemming in te trekken en/of bezwaar te maken en/of een klacht in te dienen tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens door CNV Vakmensen. In het geval van bezwaar of intrekking van de toestemming kan dit leiden tot het met onmiddellijke ingang eindigen van de aanspraak op het recht op juridisch advies en/of rechtsbijstand.

4. Het lid heeft het recht op zijn verzoek een kopie te krijgen van de van hem door CNV Vakmensen verwerkte persoonsgegevens.
5. Bij het eindigen van de dienstverlening wordt het lid op de hoogte gesteld van de termijn gedurende welke zijn persoonsgegevens bewaard zullen blijven. Dit zal niet langer zijn dan de wettelijke bewaartermijn, tenzij naar het oordeel van CNV Vakmensen een langere bewaartermijn noodzakelijk is in verband met de bewijsvoering vanwege een mogelijke aansprakelijkstelling, dan wel CNV Vakmensen met het lid een langere bewaartermijn overeenkomt.

Artikel 9 (afkopen van vorderingen)

Bij een financieel belang van het lid bij de zaak dat uitstijgt boven het in artikel 5 sub e genoemde bedrag kan CNV Vakmensen besluiten om in plaats van het verlenen of verder verlenen van rechtshulp, het betrokken lid een bedrag aan te bieden ter hoogte van het financiële belang.

Artikel 10 (beëindiging)

1. Het verlenen van rechtshulp aan een lid wordt beëindigd, indien:
  - a. Het lidmaatschap van CNV Vakmensen wordt beëindigd conform de Statuten;
  - b. Een lid zijn of haar verplichting uit dit Reglement meer in het bijzonder uit artikel 8 en/of artikel 12 d en/of e niet nakomt;
  - c. Een lid de behandelaar van de zaak opzettelijk niet naar waarheid of niet volledig (ter beoordeling van de behandelaar van de zaak) informeert;
  - d. Een lid nalatig is (geweest) om de contributiebetaling volgens de voor hem geldende categorie te voldoen.
2. In bovengenoemde gevallen zal de beëindiging van de rechtshulp namens CNV Vakmensen met opgave van redenen schriftelijk aan het lid worden medegedeeld..

Artikel 11 (contributieachterstand)

Behoudens een andersluidende beslissing van CNV Vakmensen bestaat over de periode gedurende welke er een achterstand is (geweest) in de betaling van de contributie geen aanspraak op rechtsbijstand en eventueel gedurende die periode reeds aangevangen rechtshulp wordt met onmiddellijke ingang beëindigd.

Kosten van rechtsbijstand

Artikel 12 (specificatie kosten van rechtsbijstand)

Binnen de in artikel 7 beschreven kaders kunnen de kosten van rechtsbijstand omvatten:

- a. de kosten van de medewerker;
- b. de honoraria en verschotten van de door CNV Vakmensen ingeschakelde advocaten, procesadvocaten en deurwaarders, voor zover het niet gaat om de kosten als beschreven onder c;
- c. de kosten, verbonden aan het betekenen en executeren van een rechterlijke uitspraak, welke zijn gemaximeerd tot € 750,00;
- d. de kosten van medische verklaringen van de eigen behandelend arts, waarbij een eigen bijdrage van het lid van € 30,00 verschuldigd is;
- e. de kosten van de in te schakelen onafhankelijk medisch deskundige, waarbij een eigen bijdrage van het lid € 100,00 verschuldigd is;
- f. de kosten, verbonden aan het inwinnen van noodzakelijke inlichtingen en het verzamelen van feiten;
- g. het door de gerechten geheven vast recht;
- h. de proceskosten van de wederpartij, voor zover door een lid verschuldigd krachtens een onherroepelijke rechterlijke uitspraak;

Of de voornoemde kosten ten behoeve van de rechtsbijstand gemaakt (moeten) worden, is afhankelijk van het belang van de zaak en staat ter beoordeling van de behandelend medewerker met inachtneming van artikel 7.

Artikel 13 (kosten van rechtsbijstand ten behoeve van CNV Vakmensen)

Indien het lid de kosten van rechtsbijstand kan verhalen op een wederpartij of derde, is hij of zij verplicht om die kostenvergoeding volledig ten goede te laten komen aan CNV Vakmensen. Onder de kostenvergoeding wordt in elk geval verstaan het salaris advocaat/ gemachtigde, de proceskostenvergoeding, de vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten en het nasalaris.

Artikel 14 (vervangende voorziening)

Het Bondsbestuur kan besluiten om:

- a. in het geval, bedoeld in artikel 5 sub c, het lid te verwijzen naar een andere rechtsbijstandverlener, niet zijnde een medewerker als bedoeld in artikel 1 sub c en daarbij eventueel een tegemoetkoming aan het lid in de kosten van de door deze verleende rechtsbijstand toe te kennen.
- b. in het geval, bedoeld in artikel 5 onder g, aan het lid onder overlegging van officiële door het lid betaalde nota's, eenmalig een vergoeding toe te kennen welke is gemaximeerd tot de door het lid totaal betaalde contributie gedurende de afgelopen 3 jaren.

Aansprakelijkheid

Artikel 15 (uitsluiting van aansprakelijkheid)

Iedere aansprakelijkheid in verband met het verlenen van rechtsbijstand, is beperkt tot het bedrag dat door de door CNV Vakmensen gesloten aansprakelijkheidsverzekering wordt uitgekeerd, vermeerderd met het eigen risico.

Indien deze aansprakelijkheidsverzekering niet tot uitbetaling overgaat, is iedere aansprakelijkheid beperkt tot € 5.000,00.

Juridisch advies wordt vrijblijvend aan het lid gegeven. Het al dan niet gevolg geven aan het verkregen juridisch advies is voor eigen verantwoordelijkheid van het lid. Elke aansprakelijkheid ten aanzien van een gegeven juridisch advies is uitgesloten.

Geschillen en uitzonderingen

Artikel 16 (klachten over de medewerker en de behandeling van de zaak)

1. Klachten van het lid over de verlening van de rechtshulp door een medewerker van CNV Vakmensen ten aanzien van onder meer de kwaliteit van de behandeling van de zaak of het optreden van de medewerker, kunnen worden voorgelegd aan de klachtencommissie.
2. De leden van de klachtencommissie worden benoemd door het Bondsbestuur. De werkwijze en bevoegdheden van de klachtencommissie zijn nader bepaald in een klachtenreglement. Dit reglement is uitgewerkt in bijlage 3a en 3b.

Artikel 17 (geschillen over haalbaarheid van de zaak)

Indien tussen het lid en de medewerker een verschil van mening bestaat omtrent:

- het niet of niet langer aanwezig zijn van een redelijke kans het beoogde resultaat te behalen als bedoeld in artikel 7;
  - het aanwenden van enig rechtsmiddel;
  - het accepteren van enig schikkingsvoorstel;
- wordt een dergelijk geschil voorgelegd aan de bondsadvocaat voor het geven van een bindend advies.

Deelt de bondsadvocaat de mening van het lid, dan zal de rechtshulp worden verleend met inachtneming van het bindend advies. Deelt de bondsadvocaat de mening van het lid niet, dan heeft het lid het recht om de rechtshulp elders op eigen kosten voort te zetten.

Artikel 18 (geschillen over toepassing van het reglement)

Indien tussen het lid en de medewerker een verschil van mening bestaat omtrent de uitleg en toepassing van enige bepaling in dit reglement, met uitzondering van artikel 19, wordt een dergelijk geschil ter beslechting van een bindend advies voorgelegd aan de bondsadvocaat.

Artikel 19 BIJZONDERE BEPALINGEN INZAKE RECHTSBIJSTAND EN HARDHEIDSCLAUSULE.

1. In aanvulling op artikel 4 kan het Bondsbestuur besluiten dat rechtsbijstand wordt verleend in een zaak die is ontstaan vóór datum aanvang lidmaatschap. In dat geval is een eigen bijdrage en een intentieverklaring omtrent de lidmaatschapsduur vereist.
2. Het bondsbestuur kan op basis van artikel 19 beleid ontwikkelen en dit jaarlijks door de bondsraad laten vaststellen.
3. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, kan het bondsbestuur besluiten nemen. Het bondsbestuur rapporteert hierover aan de bondsraad.

UITWERKING VAN DE CRITERIA ARBEID, INKOMEN EN SOCIALE ZEKERHEID

Arbeid

1. Het Burgerlijk Wetboek (BW), boek 7 titel 10, waaronder de arbeidsovereenkomst, de overeenkomst betreffende aanneming van werk, de overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten (opdracht) en de overeenkomst van handelsvertegenwoordiging alsmede de op boek 7 titel 10 BW gebaseerde lagere regelgeving.
2. Het Wetboek van Koophandel (WvK), in het bijzonder de bepalingen betreffende de arbeidsovereenkomst tot de vaart der zee.
3. De Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomst (Wet CAO) en de Wet op het algemeenverbindend en onverbindend verklaren van bepalingen van Collectieve Arbeidsovereenkomsten (Wet AVV).
4. De Faillissementswet (Fw), voor zover betreffend een aanvraag tot faillietverklaring, de rechtsverhoudingen van de werknemer tot de failliete werkgever en de overnameverplichtingen ex artikel 61 e.v. Werkloosheidswet (WW).
5. De Wet Minimumloon en Minimum vakantiebijslag (WMM).
6. De gelijke behandelingswetgeving.
7. De Wet op de Ondernemingsraden (WOR), voor zover betrekking hebbend op de individuele rechtspositie van ondernemingsraadsleden, alsmede de daarmee gelijk gestelden.
8. De Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV).
9. De Arbeidstijdenwet (ATW) en de Wet aanpassing arbeidsduur (Waa).
10. De Arbeidsomstandighedenwet 1998 (Arbowet).

Inkomen

11. Pensioenen.

Sociale zekerheid

12. Werknemersverzekeringen.

Op al deze rechtsgebieden heeft Internationaal Recht doorwerking, zoals het EEG-verdrag en de daarop gebaseerde Richtlijnen Gelijke Behandeling, het Europees Sociaal Handvest, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, diverse IAO-verdragen, enzovoorts.

N.B. : De bovenstaande uitwerking is indicatief en niet limitatief.

Bijlage 2   Rechtshulp inzake verkeersrecht (artikel 3)

UITWERKING VAN DE RECHTSHULPVERLENING INZAKE VERKEERSRECHT

In aansluiting op de bepalingen van het Reglement Rechtshulp zijn de navolgende bepalingen aanvullend van toepassing.

WERKINGSSFEER

Artikel 1   (toepasselijk recht)

CNV Vakmensen biedt rechtshulp wanneer zich zaken voordoen die te maken hebben met het verkeersrecht. Deze rechtshulp geldt voor zowel Nederland als voor het buitenland.

Artikel 2   (gebieden van rechtshulp)

Onder de noemer van het verkeersrecht vallen zaken die te maken hebben met de Wegenverkeerswet, de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en aanverwante regelingen.

AANSPRAAK OP RECHTSHULP

Artikel 3   (omvang rechtshulp)

Rechtshulpverlening inzake verkeersrechtzaken vindt plaats, wanneer sprake is van een door een lid begane overtreding of een misdrijf.

Artikel 4   (gedraging in bedrijfstijd)

De overtreding/het misdrijf dient te zijn begaan in bedrijfstijd, c.q. uit hoofde van functioneel gebruik van het desbetreffende voertuig. Onder bedrijfstijd wordt mede begrepen de tijd waarin de werknemer zich in het kader van woon-werkverkeer verplaatst, maar met gebruikmaking van de vervoersmiddelen van de werkgever.

Artikel 5   (rechtshulp bij overtreding in Nederland)

In geval van een overtreding die begaan is in Nederland, is het lid geen eigen bijdrage verschuldigd. De rechtshulp bestaat uit advies, ondersteuning en zo nodig begeleiding.

Artikel 6   (rechtshulp bij misdrijf in Nederland)

In geval van een misdrijf dat begaan is in Nederland, is het lid wel een bijdrage verschuldigd volgens de navolgende regeling. Voor de eerste vijf uren van rechtsbijstand is geen vergoeding verschuldigd, voor het zesde tot en met tiende uur van rechtsbijstandverlening een vergoeding van 50% en voor de meerdere uren boven tien uur de volledige vergoeding van de door CNV Vakmensen gemaakte kosten van rechtsbijstand.

De eigen bijdrage wordt aan het lid teruggestort, indien de rechter het lid vrijspreekt van het ten laste gelegde.

Artikel 7   (rechtshulp bij overtreding en misdrijf in buitenland)

Voor alle overtredingen en misdrijven die begaan zijn in het buitenland en waarvoor naar het geldende recht toevoeging van een advocaat verplicht is, is geen eigen bijdrage regeling verschuldigd. De rechtshulp omvat maximaal tien uur gratis rechtsbijstand. Daarna moeten de door CNV Vakmensen gemaakte kosten van rechtsbijstand door het lid volledig worden vergoed.

BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 8 (verplichting rechtshulp via derde)

Indien de werkgever van het lid verplicht is het lid op grond van geldende cao-bepalingen in een voorkomend geval rechtsbijstand te verlenen, dan zal het lid van deze rechtshulp bij voorrang gebruik maken.

Artikel 9 (rechtshulp op basis van gefinancierde rechtsbijstand)

Indien het lid kiest voor rechtsbijstandverlening door een externe advocaat op basis van gefinancierde rechtsbijstand middels een verzoek daartoe aan de Raad voor Rechtsbijstand, kan het Bondsbestuur besluiten een deel van die eigen bijdrage aan het lid te vergoeden.

GESCHILLEN EN UITZONDERINGEN

Artikel 10 (uitsluiting van rechtshulp)

Het Bondsbestuur kan rechtshulp weigeren in gevallen waarin een op grond van artikel 175 lid 2 of 3 van de Wegenverkeerswet strafbaar gesteld feit, ten laste wordt gelegd. Tegen deze beslissing staat beroep open bij de Geschillencommissie van de Bondsraad van CNV Vakmensen conform artikel 26 van de Statuten.

Artikel 11 (hardheidsclausule)

Het Bondsbestuur is bevoegd, zulks geheel ter harer beoordeling, om wegens klemmende redenen of bijzondere omstandigheden in een individueel geval, af te wijken van de in dit reglement neergelegde bepalingen en beperkingen.

WERKINGSSFEER

Artikel 1 (onderwerp van klachten)

Conform artikel 16 van het Reglement Rechtshulp kunnen klachten over de verlening van de rechtshulp door een medewerker van CNV Vakmensen ten aanzien van onder meer de kwaliteit van de behandeling van de zaak of het optreden van de medewerker, worden voorgelegd aan de klachtencommissie.

Artikel 2 (uitsluiting van klachtbehandeling)

Klachten over de dienstverlening van door CNV Vakmensen ingeschakelde derden vallen niet onder de reikwijdte van dit reglement. De klager dient in een dergelijk geval een beroep te doen op de klachtenprocedure van de ingeschakelde derde.

Artikel 3 (definities)

Onder medewerker wordt in dit klachtenreglement verstaan:

De specialist individuele dienstverlening of jurist in dienst van CNV Vakmensen.

Onder klager wordt verstaan: het lid van CNV Vakmensen dat een klacht heeft als omschreven in artikel 1.

KLACHTENCOMMISSIE

Artikel 4 (algemene bepalingen)

De beoordeling van de klacht vindt plaats door de door het Bondsbestuur benoemde leden van de klachtencommissie. De klachtencommissie functioneert als onafhankelijke commissie en beoordeelt de klacht objectief.

De leden van de klachtencommissie hebben het recht van verschoning. De voorzitter wijst in dat geval een vervanger aan.

Artikel 5 (samenstelling klachtencommissie)

De klachtencommissie wordt samengesteld uit de volgende personen:

- de secretaris/penningmeester van het Bondsbestuur (in de functie van voorzitter van de klachtencommissie);
- een teamhoofd (in de functie van secretaris van de klachtencommissie);
- een tweetal juristen, medewerkers van CNV Vakmensen (in de functie van lid van de klachtencommissie).

Artikel 6 (inschakeling van derde)

De klachtencommissie kan zich ten allen tijde en in alle gevallen laten bijstaan en/of adviseren door één of meerdere Bondsadvocaten en/of een onafhankelijke externe adviseur /inhoudelijk deskundige. Zij doet hiervan per omgaande schriftelijk mededeling aan de klager.

KLACHTENPROCEDURE

Artikel 7 (tijdstip van indiening van de klacht)

Klachten dienen zo spoedig mogelijk ingediend te worden, maar uiterlijk drie maanden na de laatste keer dat er van de kant van CNV Vakmensen telefonisch of schriftelijk contact is geweest met klager over de kwestie.

Artikel 8 (procedure van indiening van de klacht)

- De klager meldt zijn klacht telefonisch, schriftelijk of per e-mail aan CNV Info.
- CNV Info neemt vervolgens telefonisch contact op met klager.
- CNV Info beoordeelt de klacht op hoofdlijnen en stuurt vervolgens een klachtenformulier met begeleidende brief, kopie van de klachtenregeling en retourenvelop aan de klager.
- De klager vult het klachtenformulier in (al dan niet met bijlage en begeleidende brief), ondertekent het formulier en retourneert de klacht.

Artikel 9 (bemiddeling)

Na ontvangst van de klacht stuurt CNV Info de klacht ter kennisgeving aan het teamhoofd en beoordeelt de klacht op de mogelijkheid om met behulp van bemiddeling tot een oplossing te komen. Wordt bemiddeling mogelijk geacht dan tracht CNV Info in deze fase zo spoedig mogelijk tot een oplossing te komen waarbij CNV Info contact heeft met het teamhoofd van de betrokken medewerker en de medewerker zelf.

Bemiddeling kan inhouden dat de betrokken medewerker wordt verzocht in contact te treden met de klager om gezamenlijk de klacht op te lossen. Is bemiddeling niet mogelijk binnen uiterlijk vijf werkdagen na ontvangst van de klacht, dan draagt CNV Info de klacht over aan het betrokken teamhoofd die de klachtencommissie bijeen roept.

Artikel 10 (overdracht aan klachtencommissie)

Het betrokken teamhoofd draagt zorg voor een bevestiging van de ontvangst van de klacht aan de klachtencommissie, aan de klager en de betrokken medewerker.

De betrokken medewerker wordt in de gelegenheid gesteld om na ontvangst van de klacht door de klachtencommissie binnen twee weken een (schriftelijke) reactie op de klacht in te dienen bij de klachtencommissie.

Artikel 11 (schriftelijke afdoening)

Indien naar het oordeel van de klachtencommissie de klacht kennelijk gegrond, kennelijk ongegrond, dan wel kennelijk niet-ontvankelijk is, kan de klachtencommissie de klacht zonder hoorzitting schriftelijk afdoen.

Artikel 12 (hoorzitting)

De klager en de betrokken medewerker worden door de klachtencommissie gehoord, indien en voor zover dit naar het oordeel van de klachtencommissie wenselijk danwel noodzakelijk wordt bevonden.

De hoorzitting vindt plaats binnen twee weken nadat de beslissing tot het houden van een hoorzitting is genomen.

De klachtencommissie kan besluiten van de hoorzitting een verslag te maken en aan de klager toe te sturen/ te overhandigen.

Artikel 13 (termijn van afhandeling)

De klachtencommissie zal, behoudens de situatie als bedoeld in artikel 14, maximaal zes weken na ontvangst van de klacht door de klachtencommissie, uitspraak doen.

Artikel 14 (verlenging van de afhandelingstermijn)

Indien de aard van de klacht daartoe aanleiding geeft en/of in het geval een hoorzitting heeft plaatsgevonden, wordt de totale periode van afhandeling verlengd met een periode van maximaal zes weken. De klager krijgt hierover zo spoedig mogelijk schriftelijk bericht.

Artikel 15 (uitspraak)

De uitspraak van de klachtencommissie wordt aan de klager verzonden en een afschrift daarvan wordt verzonden aan de betrokken medewerker, het teamhoofd en het Bondsbestuur. De uitspraak is bindend.

In haar uitspraak kan de klachtencommissie, al dan niet ambtshalve, indien zij een gedraging, handelen of nalaten van een medewerker vaststelt, aanbevelingen doen om maatregelen te treffen.

Artikel 16 (vergoeding van kosten)

In de uitspraak van de klachtencommissie wordt ook bepaald of en tot welke hoogte de door de klager in verband met de klachtenbehandeling gemaakte onkosten worden vergoed door CNV Vakmensen.

In beginsel heeft de vergoeding van onkosten slechts betrekking op reiskosten op basis van openbaar vervoer tweede klasse, gemaakt als gevolg van het bijwonen van de hoorzitting van de klacht.

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 17 (huishoudelijk reglement)

De klachtencommissie is bevoegd een huishoudelijk reglement op te stellen als onderdeel van dit klachtenreglement.

UITWERKING VAN DE BEVOEGDHEDEN EN WERKWIJZE VAN DE KLACHTENCOMMISSIE**WERKINGSSFEER****Artikel 1 (onderwerp van klachten)**

Conform artikel 16 van het Reglement Rechtshulp kunnen door een lid van CNV Vakmensen klachten over de verlening van juridisch advies en rechtsbijstand aan hem door de medewerker van CNV Vakmensen als bedoeld in artikel 2 ten aanzien van ondermeer de uitkomst van de behandeling van de zaak, de kwaliteit van de behandeling of het optreden van de medewerker door de leden van CNV Vakmensen aan de klachtencommissie worden voorgelegd.

Artikel 2 (definities)

Onder medewerker wordt verstaan:

De bondsadvocaat dan wel de onder diens verantwoordelijkheid werkzame personen.

Onder klachtenformulier wordt verstaan: een intern binnen CNV Vakmensen te gebruiken formulier waarop de datum en het onderwerp van de binnengekomen klacht worden geregistreerd.

Onder klachtenfunctionaris wordt verstaan: de bondsadvocaat, niet zijnde de medewerker over wie een klacht is ingediend.

Onder klager wordt verstaan: het lid van CNV Vakmensen dat een klacht heeft als omschreven in artikel 1.

KLACHTENCOMMISSIE**Artikel 3 (algemene bepalingen)**

De beoordeling van de klacht vindt plaats door de door het Bondsbestuur benoemde leden van de klachtencommissie. De klachtencommissie functioneert als onafhankelijke commissie en beoordeelt de klacht objectief.

De leden van de klachtencommissie hebben het recht van verschoning. De voorzitter wijst in dat geval een vervanger aan.

Artikel 4 (samenstelling klachtencommissie)

De klachtencommissie bestaat uit een lid van het Bondsbestuur en de klachtenfunctionaris. Vanuit het Bondsbestuur neemt de penningmeester deel in de klachtencommissie en is vanuit deze hoedanigheid tevens voorzitter van de commissie. De klachtenfunctionaris vervult de functie van secretaris van de klachtencommissie. Ter beoordeling en op voordracht van de klachtenfunctionaris benoemt het Bondsbestuur een externe advocaat als derde lid van de klachtencommissie.

Artikel 5 (inschakeling van derde)

De klachtencommissie kan zich ten allen tijde en in alle gevallen laten bijstaan door een onafhankelijk extern adviseur en/of een inhoudelijk deskundige. Zij doet hiervan per omgaande schriftelijk mededeling aan de klager.

KLACHTENPROCEDURE

Artikel 6 (tijdstip van indiening van de klacht)

Klachten dienen zo spoedig mogelijk ingediend te worden, maar uiterlijk zes maanden na de laatste keer dat er door de medewerker telefonisch of schriftelijk contact is geweest met de klager over de kwestie.

Artikel 7 (procedure van indiening van de klacht)

- De klager meldt zijn klacht telefonisch, schriftelijk of per e-mail aan het advocatenkantoor van CNV Vakmensen.
- De klachtenfunctionaris neemt vervolgens telefonisch contact op met de klager.
- De klachtenfunctionaris beoordeelt de klacht op hoofdlijnen en stuurt vervolgens een klachtenformulier met begeleidende brief, kopie van de klachtenregeling en retourenvelop aan de klager.
- De klager vult ter toelichting van zijn klacht het klachtenformulier in (al dan niet met bijlage en begeleidende brief), ondertekent het formulier en retourneert de klacht.

Artikel 8 (bemiddeling)

Na ontvangst van de klacht beoordeelt de klachtenfunctionaris de klacht op de mogelijkheid om met behulp van bemiddeling tot een oplossing te komen. Wordt bemiddeling mogelijk geacht, dan tracht de klachtenfunctionaris om in deze fase zo spoedig mogelijk tot een oplossing te komen. Indit kader zal contact worden gezocht met de leidinggevende van de betrokken medewerker en de medewerker zelf.

Bemiddeling kan inhouden dat de betrokken medewerker wordt verzocht in contact te treden met de klager om gezamenlijk de klacht op te lossen. De voortgang wordt bewaakt door de klachtenfunctionaris. Is bemiddeling niet mogelijk, of uiteindelijk niet mogelijk gebleken, dan draagt de klachtenfunctionaris zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen drie weken na ontvangst van de klacht, de klacht over aan de klachtencommissie.

Artikel 9 (overdracht aan klachtencommissie)

De voorzitter van de klachtencommissie draagt zorg voor een bevestiging van de overdracht van de klacht aan de klachtencommissie, aan de klager en de betrokken medewerker. Hij deelt daarin het te verwachten tijdpad mee.

De betrokken medewerker wordt in de gelegenheid gesteld om na ontvangst van bovengenoemde overdracht binnen twee weken een (schriftelijke) reactie op de klacht in te dienen bij de klachtencommissie.

Artikel 10 (schriftelijke afdoening)

Indien naar het oordeel van de klachtencommissie de klacht kennelijk gegrond, kennelijk ongegrond, dan wel kennelijk niet-ontvankelijk is, dan kan de klachtencommissie de klacht zonder mondelinge behandeling schriftelijk afdoen.

Artikel 11 (hoorzitting)

De klager en de betrokken medewerker worden door of namens de klachtencommissie gehoord wanneer dit naar het oordeel van de klachtencommissie gewenst is.

Deze mondelinge behandeling vindt plaats binnen twee weken nadat de beslissing is genomen dat een mondelinge behandeling nodig wordt geacht.

Van de mondelinge behandeling wordt een verslag gemaakt en aan de klager overhandigd.

Artikel 12 (termijn van afhandeling)

Voor zover er geen mondelinge behandeling plaatsvindt en een situatie als bedoeld in artikel 13 zich niet voordoet, doet de klachtencommissie zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen vier weken na overdracht van de klacht aan de klachtencommissie uitspraak.

Artikel 13 (verlenging van de afhandelingstermijn)

Indien de aard van de klacht daartoe aanleiding geeft dan wel wanneer er een hoorzitting wordt gehouden, wordt de totale periode van afhandeling verlengd met een periode van maximaal zes weken. De klager krijgt hierover zo spoedig mogelijk schriftelijk bericht.

Artikel 14 (uitspraak)

De uitspraak van de klachtencommissie wordt aan de klager verzonden en een afschrift daarvan wordt verzonden aan de betrokken medewerker, zijn leidinggevende en het Bondsbestuur.

In haar uitspraak kan de klachtencommissie, indien zij een, al dan niet ambtshalve, handelen of nalaten in strijd met een behoorlijke rechtshulpverlening vaststelt, aanbevelingen doen om maatregelen te treffen.

Pas nadat de klacht is afgehandeld en de klager het niet eens is met de uitspraak van de klachtencommissie kan hij zich wenden tot de burgerlijke rechter.

Artikel 15 (vergoeding van kosten)

In de uitspraak wordt ook bepaald of en tot welke hoogte de door de klager in verband met de klachtenbehandeling gemaakte onkosten worden vergoed door CNV Vakmensen.

In beginsel heeft de vergoeding van onkosten slechts betrekking op reiskosten op basis van openbaar vervoer tweede klasse, gemaakt als gevolg van het bijwonen van de mondelinge behandeling van de klacht.

Voor de behandeling van de klacht worden aan de klager geen kosten door CNV Vakmensen in rekening gebracht.

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 16 (huishoudelijk reglement)

De klachtencommissie kan een huishoudelijk reglement opstellen.

Versie november 2021